

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 302 STENOGRAMA

2019 m. birželio 25 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojai
A. NEKROŠIUS ir G. KIRKILAS*

PIRMININKAS (A. NEKROŠIUS, LVŽSF*). Gerbiami kolegos, pradedame vakarinį posėdį. (*Gongas*) Prašom registruotis.

Užsiregistravo 67 Seimo nariai.

Vakarinės darbotvarkės pirmasis klausimas... E. Gentvilas – dėl vedimo tvarkos.

E. GENTVILAS (LSF). Taip, dėl vedimo tvarkos norėčiau paklausti. Prieš pietų pertrauką konstatuota, kad neliko frakcijos „Tvarka ir teisingumas“. Aš jūsų, kaip Statuto žinovų, noriu paklausti, ar tai automatiškai reiškia, kad J. Imbrasas netenka Aplinkos apsaugos komiteto pirmininko posto, o R. Žemaitaitis – Seimo vicepirmininko posto? Ar automatiškai čia viskas vyksta, ar reikės balsuoti? Kaip čia viskas bus? Paaiškinkite.

PIRMININKAS. Dėkoju. Automatiškai Seime niekas niekada nevyksta. Visą laiką turi būti sprendimai, nutarimai ir visi kiti teisės aktai numatyti. Kol kas dar nėra netekę postų.

14.02 val.

Seimo protokolinio nutarimo „Dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Petrą Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, jį suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę“ projektas Nr. XIII-P-3586 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Jums leidus, pagarsinu darbotvarkės 1 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Petrą Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn ar kitaip suvaržyti jo laisvę“ projektas. Į tribūną kviečiu laikinosios tyrimo komisijos pirmininką, pranešėją P. Valiūną. Prašau.

P. VALIŪNAS (LVŽSF). Laba diena, gerbiami kolegos. Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. XIII-2210 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Petrą Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, jį suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę sudarymo“ sudaryta komisija organizavo du posėdžius. 2019 m. birželio 12 d. posėdžio metu komisija išklause Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento prokuroro R. Stankevičiaus pateiktą informaciją ir atsakymus į komisijos narių klausimus, taip pat Seimo nario P. Gražulio paaiškinimus ir atsakymus į komisijos narių klausimus. Komisijai pranešimus raštu pateikė: SIA „Dozhas“, iš kurios P. Gražulis nuomojo automobilius, UAB „Judex“ komercijos direktorė P. Pachomovaitė, UAB „Judex“ generalinė direktorė L. Jaščemskienė. P. Gražulis pateikė raštišką atsiliepimą ir papildomus dokumentus. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento prokuroras R. Stankevičius, atsakydamas į komisijos paklausimą dėl uždaramo komisi-

* Santrumpų reikšmės: LLRA-KŠSF – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija; LSDDF – Lietuvos socialdemokratų darbo frakcija; LSDPF – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija; LSF – Liberalų sąjūdžio frakcija; LVŽSF – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija; MSNG – Mišri Seimo narių grupė; TS-LKDF – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija.

jos posėdyje pateiktos informacijos naudojimo komisijos išvadoje, nurodė, kad posėdyje prokuroro pateikta visa informacija ir atsakymai į komisijos narių klausimus yra ikiteisminio tyrimo duomenys ir gali būti viešinami, ir panaudojami komisijos išvadoje.

Komisija, 2019 m. birželio 25 d. posėdyje išklausiusi Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento prokuroro R. Stankevičiaus ir Seimo nario P. Gražulio paaiškinimus bei susipažinusi su papildomai raštu gauta Seimo nario P. Gražulio informacija bei dokumentais, daro išvadą, kad tyrimo metu surinktos medžiagos yra pakankama sprendimui priimti.

Komisijos nuomone, Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro E. Pašilio 2019 m. birželio 4 d. rašte „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo sutikimo patraukti Seimo narį baudžiamojon atsakomybėn ar kitaip suvaržyti jo laisvę“ nurodytos aplinkybės, taip pat prokuroro R. Stankevičiaus ir Seimo nario P. Gražulio paaiškinimai ir atsakymai į komisijos narių klausimus leidžia manyti, kad generalinio prokuroro prašymas dėl sutikimo Seimo narį P. Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn ar kitaip suvaržyti jo laisvę yra pagrįstas.

2019 m. birželio 25 d. posėdyje komisija priėmė sprendimą: siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tenkinti Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro teikimą dėl sutikimo Seimo narį P. Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę. Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš – 5, susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Dėkojame pranešėjui. Pirmoji nori paklausti I. Degutienė. Prašom.

I. DEGUTIENĖ (TS-LKDF). Gerbiamas komisijos pirmininke, aš tiesiog noriu jūsų paklausti, kadangi tik vieno balso skirtumu komisija priėmė tokį sprendimą, kaip jums atrodo, ką mes čia sprendžiame? Ar mes ieškome argumentų, kaip apkaltinti ar išteisinti kolegą P. Gražulį, ar mes kaip visiems Lietuvos piliečiams, nepaisydami to, ar jis yra Seimo narys, ar eilinis pilietis, sudarome galimybę dalyvauti teisminiame procese ir įrodyti savo nekaltumą? Kaip jūs galėtumėte pakomentuoti?

P. VALIŪNAS (LVŽSF). Sunku komentuoti, nes, matote, mes neatliekame ikiteisminio tyrimo, o iš gautų dokumentų abejonių kyla. Nes, atrodo, kaip prokuroras ir kalbėjo, pateikė... dėl sutarčių buvo klausimų, dabar tos sutartys atsirado. Gal dėl to ir kilo tokių abejonių, nes aš asmeniškai gal būčiau ir susilaikęs, bet tokios pozicijos nebuvo – susilaikyti. Aš galiu tik tiek pasakyti. Tikrai nieko neslepiame.

PIRMININKAS. Dėkojame. Klausia D. Kepenis. Prašom.

D. KEPENIS (LVŽSF). Ačiū. Kaip supratome iš prokuroro pranešimo, kai buvo praeitą kartą, duomenys pradėti rinkti jau prieš ketverius metus. Gal komisijoje buvo klausimas, kodėl taip ilgai reikėjo laukti, ir tik dabar... Ar čia netyčia sutapo – prieš pat LGBT eitynes klausimas buvo iškeltas į viešumą? Ačiū.

P. VALIŪNAS (LVŽSF). Gal daugiau galėtų pats prokuroras, bet kaip jis mums paaiškino, kad tas tyrimas... susikalbėjimas su Rusijos Federacija vyko labai ilgai ir atsakymai gauti tik dabar, todėl ir užtruko šitas visas procesas, toks sutapimas, jo žodžiais.

PIRMININKAS. Dėkojame. Jūs atsakėte į visus klausimus, daugiau klausiančių nėra. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos statuto 23 straipsnio 6 punktu, skelbiu diskusiją. Diskusijoje dėl neliečiamybės atėmimo dalyvauja tyrimo komisijos pranešėjas ir Seimo narys, kuriam tai yra taikintina. Kviečiu P. Gražulį į tribūną. Užteks jums 10 minučių?

P. GRAŽULIS (MSNG). Statuto... diriguuju... gal išsiteksiu.

PIRMININKAS. Gerai. Tada 10 minučių.

P. GRAŽULIS (MSNG). Laba diena. Dėl laiko. Statute laikas nėra numatytas, aš manau, kad svarbu atsakyti į visus klausimus. Stengsiuosi trumpiau, tačiau prašau – laikykimės Statuto ir įstatymo visi.

Gerbiamieji, ne kartą kalbėjau žiniasklaidai, aiškinau. Esu įsitikinęs, kad tai yra politinė byla ir politinis susidorojimas. Šiandien prieš posėdį mane pasikvietė Seimo Pirmininkas ir paaiškino, kad aš pats patikėčiau teisingumu ir pasiūlyčiau visiems Seimo nariams balsuoti. Aš priminiau jam vieną savo jaunystės įvykį, kai sovietmečiu buvau teisiamas. Mane taip pat

pasikvietė mama, ji verkė ir prašė, kad aš neičiau į sovietinį lagerį, bet aš sakiau: mama, ne, aš eisiu į kalėjimą už Lietuvą ir netarnausiu okupacinėje kariuomenėje. Vėliau prieš teismą mane pasikvietė sovietinio saugumo departamento vadovas, sako, mes tave paimsime tik simboliškai, teismo metu pasakyk, kad gailiesi, ir tikrai mes gal savaitę ar kiek, tik kaip mokymams paimsime, bet tu neik, negriauk sau gyvenimo. Aš atsisakiau tą daryti. Aš buvau nuteistas. Neilgas laikas, bet jis kainavo daug sveikatos. Nuolat buvo kišamas lapas, kad pasirašyčiau, kad aš gailiuosi, kad atsisakiau tarnauti sovietinėje armijoje. Lukiškių kalėjime buvau uždarintas su žmogžudžiais. Deja, nukraujavau ten, bet aš to rašto nepasirašiau, buvau išvežtas be sąmonės.

Gerbiamieji, senatvėje man išduoti save, savo vertybes? Niekada! Ir aš Pirmininkui pasakiau: Pirmininke, aš nepalengvinsiu jums *nusiimti* atsakomybę ir nusiplauti rankas, jūs teiskite ir atiduokite mane į D. Grybauskaitės teisingumo rankas. Tą sakau ir šiandien.

Ar jūs nematote, kad per 10 nepriklausomybės metų D. Grybauskaitė suformavo savo „teisingumą“. Stalinas turėjo Beriją, o D. Grybauskaitė turi E. Pašilį. Jūs man atsakykite, kodėl neteisiami konservatoriai? Aš nekalbėsiu apie visus jų *griekus*. Paskutiniai nusikaltimai. Vien tik Landsbergių šeimos! Maitinami jie iš „Lietuvos energijos“. Pažiūrėkite, darželiui trūksta žemės sklypo – užtveriami tvora žemės sklypo, padidinamas sklypas. Yra byla? Nėra bylos. Kreipiasi į Konstitucinį Teismą dėl to, kad neparankus įstatymas privačių fondų. Konservatoriams parengė tą nutarimo projektą advokatė privačių fondų. A. Landsbergienė gauna 11 mln. eurų investicijų. Kur byla, pone Pašili? Kur byla, jūs man atsakykite?! Kur?! Kokią padarė žalą P. Gražulis? Jūs man pasakykite.

Antras dalykas. Pažiūrėkite, sklypą, kurio pusantro milijono vertė, perka už vieną eurą. Kur, Pašili, byla?! Apie kokią jūs čia teisingumą man kalbate?! Jūs man pasakykite, ponai Seimo nariai! Ar jūs nematote?

Per mano gyvenimą yra keturios politinės bylos. Taip, sovietmečiu pažeidžiau sovietinį įstatymą, bet morališkai buvau teisus. Nėjau į mokymus tarybinės armijos. Šiandien net lietuviškų įstatymų nepažeidžiau. Kaltinamas, kad automobilį nuomojau ir nemokėjau pinigų. Tai yra absurdas. Pati prokuratūra pavedė Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai atlikti patikrinimą „Judex“ buhalterijos. Pateikiau visiems komisijos nariams išvadas. Ji rašo: visi pinigai sumokėti SIA „Dozhas“. SIA „Dozhas“ patvirtina, kad už automobilį gavo pinigus, tik padaryta viena techninė klaida, kurios nei aš, nei SIA „Dozhas“, nei Seimo buhalterija nematė pagal sutartį. Jie pagal trafaretą rašė pagal 2008 metų sutartį, atseit prokuratūra traktuoja, kad nuomojau automobilį BMW. SIA „Dozhas“ pateikė dokumentą, kad tas automobilis seniai parduotas ir kad už automobilį „Lexus“ gavo jie nuomą.

Ar to nežino prokuratūra? Jie viską žino. Ar jiems reikalinga tiesa? Jiems reikia sukurpti politinę bylą, reikia užtildyti P. Gražulį. Nebijok, ponai Prezidente, taip, jau baigiasi tavo dienos. Aš niekada... Jūs manęs neišgąsdinsite. Neišgąsdino sovietmečiu, aš kalėjimo nebijau, aš bijau netiesos. Aš atstovavau čia, Seime, tiesai ir visą laiką gyniau. Gyniau tiesą ir gyniau valstiečius, kurie stengiasi tarnauti Lietuvos žmonėms. Ir šiandien tą patvirtinu.

V. Čerčilis yra pasakęs „Demokratija yra blogai“, bet už demokratiją geresnio valdymo formos nesugalvojo. Aš noriu perfrazuoti apie valstiečius. Taip, daro klaidų, bet šiandien geresnės politinės jėgos už valstiečius nėra. Aš šiandien tą sakau.

Ponai konservatoriai, o jums seniai reikėtų sėdėti kalėjime už jūsų nuodėmes, už jūsų vagystes, už jūsų skolinimąsi 8 mlrd. po 10 % metinių palūkanų! Jūs atėmėte pensiją, jūs žmonės išvarėte iš Lietuvos ir šiandien be sąžinės graužaties teisiatė kitus. Apie kokią teisingumą galima kalbėti? Nėra teisingumo. Dabar I. Degutienė užduoda klausimą apie Mantą. O kai M. Adomėnui norėjo atimti imunitetą, kaip jūs tada balsavote? Taip, visada gerai balsavote. O kai jums, „Snoro“ bankas jūsų sūnui pervedė daugiau kaip 100 tūkst. ar kiek eurų, litų, kaip jūs tada elgėtės, kodėl jums bylos nėra? Tai jūs pati, bet kodėl jums nekelia? Teisėtvarkos institucijos jus gina, nes jūs kartu su D. Grybauskaitė suformavote savo teisėsaugos institucijas.

Aš noriu grįžti truputėlį prie liberalų. Ponai liberalai, aš ne kartą iš šitos tribūnos kalbėjau ir dabar tą patį pasakau. Pažiūrėkite, su R. Kurlianskiu, su „MG Baltic“ konservatoriai, M. Adomėnas, G. Landsbergis daugiau bendravo negu jūs. Nepaaiškęs jokioms naujoms aplinkybėms jums byla, konservatoriams bylos nėra. Ir aš įsitikinęs, va čia šiandien E. Masiulis gavo vieną dėžutę, o tas gal ir penkias, bet kadangi juos globoja prokuratūra kartu su E. Pašiliu, Generalinė prokuratūra... O jūs negirdėjote, ką jau kalba Generalinės prokuratūros prokurorai žiniasklaidoje? Kad mums pavargo jau kelti tas politines bylas. Ne eiliniai prokurorai – Generalinės prokuratūros prokurorai: ir J. Rėksnys, ir K. Vagneris, ir G. Jasaitis. Taigi jis buvęs generalinio prokuroro pavaduotojas. Štai koks D. Grybauskaitės teisingumas, buvusios komunistės, kuri išauklėta ir dėstė marksizmą ir leninizmą, ji kitokiais metodais negali vadovauti, jos čia toks teisingumas yra.

Dabar pažiūrėkite, dar buvo viena byla, čia Seimas kitaip pasielgė. Dėl to, kad piketuojį prie korumpuoto prokuroro, apie kurį rašo žiniasklaida, kad jis „išplauna“ savo brolių nuo atsakomybės... Generaliniam prokurorui jis netrukdo, jį išsiunčia į Moldovą mokyti vogti Moldovos gyventojus ir Moldovos valdžią. Ar toks prokuroras apskritai galėtų dirbti prokuratūroje? Apie kokį teisingumą galima šiandien kalbėti mūsų nepriklausomoje Lietuvoje?

Dar vienas argumentas. Jūs įsivaizduokite, P. Pachomovaitei, kuri atseit vežė kyšį, nutrauktas ikiteisminis tyrimas. Nerijui, kuris darė įtaką, kad nerastų listerijos, nutrauktas ikiteisminis tyrimas. P. Gražuliui ne! Kas tai yra, gerbiamieji, už ką esu kaltinamas? Už tiesą, už teisingumą, už tvirtą žodį esu teisiamas, už tai, kad nebijau pasakyti tiesos! Aš nebijosiu ir toliau kalbėti tiesos.

Dabar prokuroras kalba, kad padariau milžinišką moralinę žalą. Pone prokurore, jūs gi specialiai prieš pat šios kadencijos rinkimus sukūrpėte šią bylą, iškratėte butą, iškratėte kambarį, dingo pinigai, padarėte su užvaldyta žiniasklaida tokį šou, tragedija! O kam tą darėte? Kad P. Gražulio neišrinktų. Buvau ketvirtas „Tvarkos ir teisingumo“ sąrašė, žmonės nenureitingavo žemyn, išreitingavo mane į antrą vietą. Taigi netiki jūsų teisingumu ir jūsų kratomis. O „Judex“ kompaniją, kurią bandėte suniekindi, uždarėte be pagrindo. Pasirodo, trejus metus iš eilės ji jau gauna apdovanojimus kaip daugiausia parduodanti Lietuvoje šaldytos maisto produkcijos. Tai dar kartą pakratykite, tai dar išaugs produkcijos pardavimai. Ką čia kalbėti, kokioje čia Lietuvoje gyvenį, ar už tokią Lietuvą ėjome į lagerius ir kovojome, už E. Pašilio ir D. Grybauskaitės teisingumus?!

Visiškai neseniai teko kalbėti su vienu disidentu, labai aktyviu, žinomu vyskupu. Sako, sovietmečiu melo buvo mažiau. Žinojome, kad Lietuva yra okupuota, žinojome, kad kovojame už Lietuvą. Dabar viskas pridengta demokratija, Europos Sąjunga, o to melo daug daugiau, šiandien melo yra daug daugiau. Sovietmečiu teisė svetimi, okupantai, o dabar teisia save. Štai kokia yra esmė.

Gerbiamieji, aš kreipiuosi, į konservatorius nežiūriu, jie su D. Grybauskaite sukūrpė šitas bylas, 5 ar 10 metų persekiojo ir galų gale surado prie kažko prisikabinti. Bet žiūriu į jus, valstiečiai, ir jums sakau: manau, kad tai yra moralinė kova, o ne koks nors teisingumas. Atiduosite į teisingumo rankas. Į kokio teisingumo – kurio nėra? Pažiūrėkite, nuo pat pirmų dienų jūs esate pjaunami. Ar jūs nors vieną naudingą darbą per ketverius metus padarėte tautai, ar priėmėte nors vieną sprendimą? Viskas išvartyta žiniasklaidos. Ką jūs bedarytumėte, viskas yra blogai. Skaldė nuo pat pirmų dienų. Atskėlė gal kelis Seimo narius, bet jūs išlikote vieningi. Jūs manote, kad jūs dabar balsuosite, kad mano imunitetas būtų panaikintas? Jūs moralinį autoritetą susikursite? Ne! Aš manau, kad jūs nesusikursite to autoriteto. Taigi, kiekvienas Seimo narys, balsuokite pagal savo sąžinę. Ir iš tikro, ačiū Dievui, kad niekada, kiek aš supratau, nebalsavau nė už vieną korupcinį įstatymą pradedant „Mažeikių naftos“ pardavimu, pradedant, vienu žodžiu, visokių LEO LT kurpimu...

PIRMININKAS. Laikas!

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Visada prieš bet kokią korupciją kovojau. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kviečiu diskutuoti du – už, du – prieš. Pirmasis V. Bakas – už.

V. BAKAS (*LVŽSF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiami kolegos, iš tikrųjų labai emociinga kalba ir aš čia sutikčiau, kad šiame sprendime... yra toks didelis moralinis poveikis šiam sprendimui, nes, kaip žinote, Seimas yra tarp tų institucijų, kuriomis visuomenė menkiausiai pasitiki. Čia yra tas atvejis, kada to pasitikėjimo mums gali tekti daugiau, galbūt gali tekti mažiau, gali sumažėti. Nepaisant tos tokios emociingos kalbos, aš jaučiu pareigą šiek tiek paaiškinti savo nuomonę apie patį šitą procesą ir apie veikas, kuriomis įtariamas ponas P. Gražulis. Aš suprantu, jeigu mes kalbėtume apie Rinkimų įstatymo pažeidimus ir panašiai, būtų galima... galbūt apie veiksmus, susijusius su Seimo nario konkrečiais įstatymų projektais, pagaliau mitingais, piketais ir panašiai, bet mes čia kalbame apie kriminalinius nusikaltimus.

Iš esmės ponas P. Gražulis įtariamas primityvių, bet sunkių kriminalinių nusikaltimų padarymu. Aš čia gal pavardinčiau. Tai yra piktnaudžiavimas, tai yra apgaulingas apskaitos tvarkymas, tai yra prekyba poveikiu, tai yra papirkimas, tai yra dokumento klastojimas. Iš tiesų, kaip matote, tai yra kriminaliniai nusikaltimai. Visa jų esmė yra ta, kad teisėsauga įtaria, kad ponas P. Gražulis atstovavo vienai konkrečiai įmonei, kuri gamina šaldytus maisto produktus, ir galimai rūpinosi tuo, kad tyrimai, kurie buvo nepalankūs šitos įmonės vadovybei, tyrimo rezultatai būtų nuslėpti, būtų suteikiami leidimai.

Gal toks papildomas aspektas yra šioje veikoje tas, kad tai susiję ne tik su pono P. Gražulio galimu veikimu Lietuvoje, bet yra kalbama apie jo bandymą galimai paveikti Rusijos Kaliningrado srities pareigūnus. Tiesą sakant, tai daro didžiulę gėdą Lietuvai, kad galimai Seimo narys, tautos išrinktas atstovas elgiasi taip, kaip elgiamasi korumpuotuose režimuose. Ypač tada, kai mes turime tokius jautrius santykius.

Pone Gražuli, aš manyčiau, teisėsauga čia kaip tik jus apsaugojo pradėjusi tyrimą, nes politikas gali būti lengvai šantažuojamas, kai apie jo nuodėmes žinoma. Ir apie tokio pobūdžio nuodėmes, neabejoju, kad žinoma ir platesniam asmenų ir pareigūnų ratui, ne tik Lietuvos, bet ir Rusijos. Jie paprastai naudojami tokiais galimai pažeidžiamais parlamentariais. Todėl aš vis dėlto kviesčiau ir patį Petrą... Tikrai gerbiu jus už kartais aštrią nuostatą, bet tie nuolatiniai išpuoliai prieš Lietuvos teisėsaugą dabar šiek tiek suprantama, kodėl galėjo būti. Bet jeigu jau jūs norite apsaugoti, apginti savo reputaciją, tai kodėl jūs taip priešinatės tam, kad pareigūnai galėtų atlikti išsamų tyrimą? Tiesiog tegul atlieka, tegul teismas nusprendžia, ar jūs kaltas, ar nekaltas. Ir nedarykime čia viso Seimo kažkokios koldūnų bendrovės, kuri tolima nuo skaidrumo ir atsakomybės standartų, koldūnų bendrovės įkaitais. Susitvarkykite savo problemas ir grįžkite čia. Visuomenė tikrai įvertins.

Dar vienas aspektas, į kurį galbūt norėčiau atkreipti dėmesį, kuris tikrai nėra suprantamas, tai pono P. Gražulio nenoras bendradarbiauti su teisėsauga. Iš tiesų prokuroras savo pristatyme minėjo, kad buvo bandoma poną Petrą apklausti specialiuoju liudytoju, bet jis atsiskė duoti parodymus, taip apsunkindamas tyrimą. Šiaip paprastai politikai visame demokratiname pasaulyje stengiasi bendradarbiauti su savo teisėsaugos institucijomis. Kodėl vengiama, tiesą sakant, yra keista.

Ir paskutinis momentas. Gerbiamieji, nuo to, kaip mes čia nuspręsimė, priklauso apskritai šitos bylos sėkmė, nes byloje yra dar du įtariamieji.

PIRMININKAS. Laikas!

V. BAKAS (*LVŽSF*). Kaip minėjau, yra įtariami sunkiais nusikaltimais. Ir jeigu mes nuspręsimė vis dėlto apsaugoti poną P. Gražulį netgi nuo pareigos duoti parodymus, mes galime sugriauti visą bylą. O tai yra politinės korupcijos byla, nebijokime to pripažinti. Kviečiu tikrai balsuoti už neliečiamybės atėmimą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti kviečiu A. Skardžių, kuris pasisakys prieš.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Gerbiamas pirmininke, gerbiami kolegos, parlamentas demokratinėje valstybėje turi būti lygus ir teisingas visiems. Šiuo atveju girdėjome kalbą jaunojo

kolegos, aš turiu omenyje, kaip parlamentaro, pono V. Bako, tarsi kalbėtų prokuroras, kas yra teisinga, kas yra politinė korupcija. Galbūt V. Bakas galėjo įvardinti padarytą žalą valstybei? Kodėl bylos, kai ištis yra didžiulė žala valstybei, niekada neišvysta dienos šviesos?

Vieną matėme bylą dėl Visagino atominės elektrinės. Pusanтро šimto milijonų iššvaistyta! Buvo šiek tiek pajudinta, įtarimai vadovui, bet visi galai į vandenį sulindo. Kodėl? Todėl, kad visi pareigūnai, turėdami gerą stogą, kurie turėjo būti teisiami už tų pusanтро šimto milijonų iššvaistytų litų, iškeliavo į „Klaipėdos naftą“, iškeliavo į SGD terminalą pirkti dujų, „Litgasą“ ir visas kitas įmones. Dabar sėkmingai atėję į geležinkelius... Kai kurie politologai bando daryti konferencijas ir stebisi, kur čia Rusijos grėsmė – iš „Lietuvos energijos“ atkeliavo į geležinkelius? Taigi ir atkeliavo per R. Masiulį, per M. Bartušką tie, kurie pasirašė sutartis su rusų kompanija „Litasco“, kuri atvedė rusus į strateginį objektą.

Kodėl ponas V. Bakas nesiima nagrinėti šio klausimo? Akivaizdi žala uostui dėl krovos darbų geležinkeliams. Ir galų gale strateginį objektą valdė rusų kompanija, Kremliaus, „Lukoilo“ kompanija! Visi tyli, viskas gerai, kalbame apie grėsmes. Kur ta tikroji grėsmė valstybei? Kodėl „Nukemas“ Rusijos su „Rosatomu“ sėdi ir uždarinėja mūsų Ignalinos atominę? Išplauti milijonai, suvaryti, sakykim, 75 mln. eurų. Taip, kolega, suvaryti Rusijai už tai, kad jie vėluoja 60 mėnesių, penkerius metus uždaryti mūsų strateginį objektą. Mes patiriame nuostolių. Štai tikroji politinės korupcijos esmė! Iki jos niekas neprisikasa. Kas kritikuoja? Štai bylos. Norint mušti, lazda visada rasi.

Aš siūlau būti visiems teisingiems, nepamiršti pono M. Majausko, M. Adomėno, T. Langaičio, kuris tyliai tepė slides iš Seimo į savo verslą, nors iš tikrųjų su jo vykdytais projektais tikrai atgarsiai būtų liūdni konservatoriams. Ir, beje, pati skambiausia tai yra... Pono Landsbergio jaunojo šeimos verslas finansuojamas iš „Lietuvos energijos“. Mes matome mainus, matome į fondus perpumpuotus pinigus, „Lietuvos energija“... Po to tie fondai stato mokyklas, kuria infrastruktūrą privačiam verslui. Čia problemos nėra? Kodėl tokie dvigubi standartai yra taikomi? Todėl, kad tas įrankis naudojamas būtent susidoroti su nepalankiais politikais, iš to turėti politinių dividendų ir užčiaupti oponentą. Aš manau, kaip tik raginu būti visiems politiškai aktyviems, drąsiems ir vienodai teisingiems. Ačiū.

PIRMININKAS. Į tribūną kviečiu E. Gentvilą, jis kalbės už.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas kolega Petrai Gražuli, gal būčiau ir nekalbėjęs, jeigu nebūtumėte vėl liberalų paminėjęs. Beje, gal ir teisingame kontekste jūs paminėjote, aš suprantu, kad jūs čia tikitės, kad liberalai gal susimylės ir pakeis nuomonę. Jeigu taip tikitės, nebūkite toks naivus, mes nekeisime tos nuomonės. Jūs galite be galo girti ir liaupsinti valstiečius, gal dar sulauksite kitokios nuomonės, negu kad iš tikrųjų galvoja.

Taip, liberalai irgi mano, kad yra selektyvus teisingumo procesas ir mūsų atžvilgiu vykdytas. Nesame akli, galų gale aš prisimenu, kad mačiau filmuotus vaizdus iš NSGK komiteto išvadų rašymo epopėjos, rašant išvadas aktyviai dalyvauja pora konservatorių, tarp jų L. Kasčiūnas dėlioja tezes, kaip čia įvertinti liberalų veiksmus. Po to matome, kad būtų ką vertinti ir kitoje pusėje. Taip, esama turbūt klaidų, bet ar jūs, kaip Lietuvos Respublikos Seimo narys, ir toliau teigiate, kad Lietuvoje nėra teisingumo? Aš manau, kad jūs šitaip diskredituojate Seimą, o ir save, kaip politiką, – apibendrinatė, kad Lietuvoje nėra teisingumo.

Daug pavyzdžių. Štai G. Steponavičius, aną kartą pavardės nepaminėjau, atsidavė teisingumui ir, aš esu tikras, išeis kaip nugalėtojas iš tos tikrai sunkios bylos, sunkios asmeniškai. Liberalai taip pat išeis kaip nugalėtojai. Kikenkite, gerbiemieji, kažkas čia tokiu ožišku balsu, nesupratau, bet jūs pamatysite, kad tai, ką aš pasakiau, teismuose kaip baigsis, aš tuo esu įsitikinęs.

Gerbiamas Petrai, kai jūs apeliavote į teismą, jūsų teisė nesutikti su pono V. Pranckiečio pasiūlymu pačiam kreiptis ir atsisakyti. Taip, tai jūsų teisė. Bet kita jūsų frazė, kai jūs paskui pasakėte, ne, aš nepalengvinsiu jūsų atsakomybės, teiskite mane. Kas aš toks, pasakė popiežius, kad aš teisčiau? Aš neturiu teisės teisti ir neteisiu. Teisingumą vykdo tie, kurie tai turi vykdyti, ir aš tikiu, kad Lietuvoje yra teisingumas. Tikiu, kad teisingumas bus pritaikytas ir

tamstos atžvilgiu, kaip jau yra buvę, kad po visokių tyrimų nustatyta, kad P. Gražulis neteisus. Anoje kadencijoje R. Ačas... Atsiprašau, teisus. R. Ačas teisus, N. Puteikis teisus ir taip toliau. Aš manau, kad Lietuvos teisėsauga ypač atidžiai pažiūrės, kad Seimo nariui neprikabintų nepagrįstos nuodėmės. Ypač per didinamąjį stiklą bus vertinamos ir tikrosios nuodėmės, ir lengvinančios aplinkybės.

Ir beveik paskutinis dalykas, aš girdžiu Petrai, tiek pats daug turi argumentų arba kozirių, kuriuos čia sakai. Mudviejų privačiame pokalbyje esi rodęs teisinius procesinius dokumentus, kur, tiesą sakant, aš pats matau, yra parašyta, kad nustatyta ar, atsiprašau, nenustatyta, kad P. Gražulis būtų turėjęs asmeninės naudos ar siekęs asmeninės naudos. Tai yra argumentai pačiam eiti į teismą. Dabar visas Seimas iš tiesų paverčiamas koldūnų fabriko įkaitais, kaip čia kažkuris kolega paminėjo. Nemanau, kad tai yra teisinga. Ir pats, Petrai, griebiesi patriotizmo. Bet aš perfrazuodamas klasikus pasakysiu, kad patriotizmas yra paskutinė slėptuvė slapstantis nuo teisingumo. Tai neatrodo skaniai, žiūrint žmogiškai, tai neatrodo skaniai. Jeigu pats esi toks kovotojas, vaidini kovotoją ir esi kovotojas, tai pripažįstu, tai patriotizmą padėkime į šalį. Už Lietuvą kovojo daug žmonių, įvairiai – vienas vienokia forma, pačiam teko kitokia.

Ir man labai krito į akis tradicinis paties pavarymas ant konservatorių, ir aš matau, kaip R. Martinėlis, B. Matelis ir J. Džiugelis išsigando, kur čia jie pakliuvo. Apšvietei žmones. Raimundai, ne? Juokauju. Čia iš tiesų tavo kalbos puošmena yra tokie sugebėjimai pavaryti. Bet nepamiršk, Petrai, kad esi Lietuvos Respublikos Seimo (*Balsai salėje*), kad pats esi Seimo narys. Niekinti teisingumą Lietuvoje, apskritai sakyti, kad jo nėra, turbūt nevalia šitaip kalbėti Seimo nariui.

PIRMININKAS. Dėkojame. Daugiau nėra norinčių dalyvauti diskusijoje.

Motyvai dėl viso. Tuo įjungsi. Motyvai už – V. Bakas. Atsisako. S. Šedbaras – už.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, turbūt tarp diskusijų pasimeta pagrindinė šios taisyklės, arba imuniteto, kuris taikomas ir teisėjams, Seimo nariams, valstybės vadovui, pati esmė. Tai nėra privilegija. Tai tik patikrinimas, ar tikrai nėra politinių oponentų kažkoks bandymas prieš žmogų, kuris niekuo dėtas, iškelti bylą, patraukti atsakomybėn. Tam ir yra sudaroma komisija. Ir tokiu atveju komisija kaip tik tas aplinkybes ir aiškina. Juk nesiaiškina kaltės ar nekaltės klausimo.

Aš galiu pasakyti tik tiek, kad prieš keletą metų komitete mes jau diskutavome, o gal reiktų atsisakyti šios taisyklės. Seimo narys, Lietuvos Respublikos pilietis, prireikus, būtų traukiamas kaip ir visi kiti atsakomybėn... ir gintis, ir apsiginti. Tai toje diskusijoje nutarėme, kad daugelyje pasaulio modernių šalių tokia nuostata yra, tegul būna ji. Bet aš visą laiką būdavau už tai ir mes visada, kolegos, sakome, šiuo atveju nėra kito būdo, kaip žmogui įrodyti savo nekaltumą, jeigu jis nekaltas, kaip ir Petras karštoje kalboje čia bandė įrodyti, nėra kito būdo, kaip tik aiškinti prokurorui ir teisme, kaip yra iš tiesų, jeigu taip yra. Aš manau, kad šioje situacijoje, jeigu mes paliktume dviprasmišką klausimą, tai visą laiką ta įtarimų kupra kolegą Petrą ir lydėtų gyvenime kaip šešėlis. Aš manau, kad tikrai reikia leisti spręsti klausimus tiems, kam priklauso pagal kompetenciją. Mes nesame teismas. Mes tik išsiaiškiname, kad nėra čia jokio politinio persekiojimo, ir balsuojame už.

PIRMININKAS. Dėkojame. Motyvai prieš – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (MSG). Aš truputėlį norėčiau save vietoj gerbiamo Vytauto Bako... pasisakyti. Gerbiamas Vytautai ir Seimo nariai, kaip jūs nesuprantate, kad tai yra akivaizdžiausia politinė byla? Žiūrėkite, kaip yra. Visose įmonėse... visoms įmonėms, kurios prekiaavo su Rusija, dėl politinių motyvų buvo uždrausta įvežti produkciją į Rusiją. Nepasakė, kad dėl politinių motyvų, o surado kažkokią priekabę. Ar jūs radote, kad nors vieną kartą nors vienai įmonei, kur surado bakteriją kažkokią Rusijos produkcijoje, buvo iškelta Lietuvos prokuratūros byla? Ir Europos ne vienai įmonei, o daugeliui uždrausta įvežti į Rusiją produkciją dėl politinių motyvų. Ar Europos Sąjungos šalys iškėlė nors vieną bylą toms įmonėms? Visos įmonės suprato, kad yra politika. Pone Bakai, tu esi kovotojas, kaip ir konservatoriai, prieš Rusiją. Rusai puola tau kiekvieną dieną. Noriu paklausti, logiškai mąstant, jeigu išvežta produkcija į

Rusiją užkrėsta, tai kodėl ne Rusijos prokuratūra gina savo žmones, o Lietuvos prokuratūra gina Rusijos piliečius labiau nei Rusijos prokuratūra? Ar jums įdomu? Ir aš dar jums pasakysiu paskutinę frazę, ne dėl vienos įmonės važiauvau. J. Miliaus žodžius pasakysiu: Prezidentė D. Grybauskaitė ir buvęs premjeras daug kartų, šimtą kartų daugiau, prašė, kad aš važiuočiau ir daryčiau įtaką, kad įmonės galėtų prekiauti su Rusija. Taip, aš tik dėl keleto įmonių važiauvau. Norėjau, kad važiuotų pats Veterinarijos tarnybos vadovas, bet jam nebuvo leidžiama važiuoti, išvažiauvau aš. Gerbiamieji, tai nusikaltimas? Aš ne Rusijos įmonei, ne Rusijos interesams gi dirbau, pone Bakai, aš Lietuvos įmonių interesams, ir ne vienos, dirbau. Man atrodo, kaip konservatoriumi gimei, taip į aną pusę vis tiek ir žiūri. Ir man atrodo...

PIRMININKAS. Laikas!

P. GRAŽULIS (MSNG). ... greitai atsidursi Konservatorių frakcijoje ir tu.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, norėčiau perskaityti Lietuvos Respublikos Seimo statuto 23 straipsnio 6 dalies vieną sakinį. Jeigu išvadoje siūloma patenkinti generalinio prokuroro teikimą, Seimo protokolinis nutarimas sutikti Seimo narį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę gali būti priimtas, kai už jį balsuoja daugiau kaip pusė Seimo narių. Gerbiami kolegos, skelbiu balsavimą. Kas palaikote protokolinį nutarimą „Dėl sutikimo Seimo narį Petrą Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę“, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, prieš arba susilaikote.

Balsavo 93 Seimo nariai: už – 65, prieš – 3, susilaikė 25. Protokoliniam nutarimui nepritarta.

Kitas darbotvarkės klausimas – Nr. XIIIIP-3280(2). (*Balsai salėje*) G. Landsbergis. Prašau.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gal vis tiek šia išskirtine proga aš norėčiau pakviesti poną Petrą į tribūną, gal pirmininkas gėlių kokių gali paorganizuoti, vis tiek neeilinė proga iš tikrųjų – žmogui prokuratūroje yra pareikštas baudžiamasis kaltinimas ir Seimas nusprendžia jį apsaugoti. Trisdešimt metai valstybės nepriklausomybės – neeilinė proga. Siūlau pasveikinti mažų mažiausiai plovimais, šampanu ir gėlėmis. (*Balsai salėje*)

Replika po balsavimo – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (MSNG). Ponas Gabrieliau, pažiūrėk, kiek tavo žmona iš biudžeto gavo pinigų ir tavo verslas, kiek milijonų?! Kur prokuroras yra?! Ar aš nors vieną centą gavau, nors vieną žalą... padariau nors vieną eurą žalos valstybei, ir ne tik valstybei, ir privačiai kompanijai?! Aš gyniau Lietuvos įmonių interesus ir ginsiu toliau! Ponas Landsbergi, praradai progą patylėti, pažiūrėk, kiek išvogta pinigų, milijardais jūs iššvaistėte, milijardais!

14.42 val.

Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 15¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3280(2), Prezidento įstatymo Nr. I-56 14, 17, 19 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3281(2) (svarstymas)

PIRMININKAS. Gera, nutraukiu šitą diskusiją, kadangi paskelbiau jau kitą darbotvarkės klausimą – Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 15¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Kviečiu J. Varkalį, jis pristatys Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadą. Ir lydimieji kartu. Kartu ir lydimąjį... Ačiū.

J. VARKALYS (LSF). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, Socialinių reikalų ir darbo komitetas svarstė Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 15¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3280(2). Po svarstymo buvo nutarta pritarti iniciatorių patektam įstatymo projektui ir komiteto išvadai. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti niekas neužsirašė. Dėl motyvų ar yra užsirašiusių, tuoj pažiūrėsim, taip pat niekas neužsirašė. Gal galime bendru sutarimu po svarstymo pritarti? Ačiū, pritarta.

14.44 val.

Darbo kodekso 25 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3183(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Darbo kodekso 25 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3183(2). Pranešėjas – R. J. Dagys. Prašau perskaityti Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadą.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiamieji Seimo nariai, komitetas svarstė šį įstatymo projektą, pasiūlė naują patobulintą siūlomo įstatymo projekto redakciją ir pritarė patobulintam įstatymo projektui bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskusijoje dalyvauti užsirašė T. Tomilinas. Kviečiu į tribūną. Prašau.

T. TOMILINAS (*LVŽSF*). Gerbiami kolegos, labai prašau jūsų balsuoti už Darbo kodekso 25 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Tai labai nesudėtingas įstatymas, jis iš esmės gali padėti mūsų darbo rinkoje sunkiai už savo interesus kovojantiems žmonėms. Galbūt atrodytų smulkmena, bet žmogui, kai jis ateina į darbo pokalbį, žinoti tam tikrą pradinę informaciją apie siūlomą darbo užmokestį būtų tikrai pravartu. Tai iš esmės niekaip nepakenks darbdaviams. Tiesiog sąžiningi darbdaviai, kurie sudaro absoliučią daugumą mūsų darbdavių, turės nedidelę prievolę paskelbti derybų startinę poziciją. Toliau, aišku, derybos gali baigtis visaip. Civilizuotoje liberalios ekonomikos valstybėje tikrai ne valdžios reikalas yra derybų pabaiga, mūsų kaimynai latviai jau net žengia tuo keliu, tačiau pradinė informacija, nuo ko prasideda darbo pokalbis, nuo kokių sumų, iš tikrųjų būtų labai naudinga.

Šį įstatymo projektą iš esmės su tam tikromis išimtimis palaimino Trišalė taryba. Buvo keletas skirtingų pozicijų. Faktiškai vienbalsiai pritarė Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Tikrai nėra ideologinės takoskyros. Mes turime padaryti viską, ką galime, kad padėtume mūsų žmogui išsiderėti geresnį atlyginimą, ne suteikti jam tą atlyginimą. Labai dažnai vartojama meškerės ir žuvies metafora. Šiuo atveju tai yra tikrų tikriausia meškerė, kai žmogus pats kovoja dėl savęs, o mes sukuriame tokias sąlygas, kai derybinių pozicijų stiprumas yra maksimaliai išlygintas. Mes puikiai suprantame, kad žmogus visada yra silpnesnė derybų pusė – tai pasako mums ir pats Darbo kodeksas, tačiau jeigu mes galime kaip nors prisidėti prie žmogaus derybinės galios sustiprinimo, tai būtent informacija. Informacija suteikia galią ir teisę į informaciją iš tikrųjų gali būti sustiprinta ir įstatymo pataisa.

Šią įstatymo pataisą sugalvojau ne aš. Tikrai tai yra mūsų visų bendras darbas. Visų partijų. Bet pati pirminė idėja atėjo net iš verslo, iš to verslo, kuris per daugelį metų dirbdamas Trišalėje taryboje pamatė tas kaip ir pagrindines kliūtis ir pasiūlė tokią socialinę inovaciją.

Labai prašau jūsų pritarti. Iš tikrųjų tokių kliūčių įstatymo projektui nėra. Galbūt mes pabaigoje per priėmimą dar į keletą Teisės departamento pastabų atsižvelgsime, bet iš principo, manau, tai būtų labai gera žinia mūsų darbo rinkai, mūsų darbuotojams, taip pat ir verslininkams, kalbant ir apie šešėlio mažinimą. Labai raginu balsuoti už. Dėkoju.

PIRMININKAS. Dėkojame Tomui. Daugiau diskutuoti niekas neužsirašė. Ar yra užsirašusių dėl motyvų? V. Bakas – už. Ar atsisakote, ar bandote? Gerai. Prašau, Vytautai.

V. BAKAS (*LVŽSF*). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų šitas įstatymo projektas naudingas šimtams tūkstančių žmonių. Jį priėmus, jie turėtų lygias sąlygas su tais, kurie siūlo darbą. Šitas įstatymas leistų demonstruoti daugiau pagarbos samdomiems darbuotojams, sutaupytų jų laiko, žmonės galėtų iš tikrųjų pasirinkti išanalizavę skelbimus iš kelių pasiūlymų, galbūt pagerintų mūsų derybų kultūrą ir šiek tiek praturtintų žmones. Aš manyčiau, jeigu mes kalbame apie lygias konkurencines sąlygas, teisė į informaciją yra svarbi prielaida, kad žmonės, samdomi darbuotojai turėtų didesnes galimybes rinktis. Kviečiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiami kolegos, jau seniai Lietuvos ekonomikos kamuolys taip stipriai buvo darbuotojų pusėje, kaip yra šiandien. Vien pernai atlyginimai privačiame sekto-

riuje augo 10–11 %. Mes atlyginimais nuo įstojimo į Europos Sąjungą, nominaliu atlyginimu padidėjome daugiausia tarp Europos Sąjungos valstybių per visus 15 metų. Kalbėti, kad darbuotojai dabar yra engiami ir jiems dar reikia kokias nors ypatingas derybines sąlygas pritaikyti, yra iš senesnių laikų, kai buvo milžiniškos bendrovės ir neturėjome tokio Darbo kodekso, kokį turime šiandien.

Šiandien sunku įsivaizduoti, kaip galime šitas nuostatas pritaikyti kūrybinėms profesijoms, kur atlyginimas mokamas dažnai už darbą. Yra projektiniai darbai, kurie yra itin spartūs, kur yra dideli viršvalandžiai ir kalbėjimas apie mūsų ekonomiką kaip apie fabrikinę, manufaktūrinę ekonomiką, kur visi ateina tik dirbti už minimalų atlyginimą ir kitų niuansų neįmanoma matyti, yra neteisingas. Man atrodo, valdantieji per daug užsiima leitmotyvu, kad verslas masiškai engia darbuotojus.

Šiandien atvirkščiai – verslas masiškai medžioja darbuotojus ir siūlo algas, ir kelia, ir pervilioja darbuotojus. Tuose regionuose, kur nėra darbo, ten taip, sutinku, bet ten turime darbuotojams pasakyti, kad yra darbų ir kituose regionuose. Ir nustokime iš tikrųjų kalbėti apie dalykus, kurių neįmanoma pritaikyti, nes tipinis darbdavys į savo darbo skelbimą įrašys: „Atlyginimas siūlomas nuo...“ kažkokios sumos ir derybos prasidės nuo to. Konkretus atėjęs darbuotojas atsineša konkrečią kvalifikaciją, konkrečią patirtį, konkretų socialinį tinklą, kuris yra įvertinamas darbdavio. Dirbtiniais teiginiais, kad nurodykime fiksuotą darbo atlyginimą arba kokį nors rėmą, nepadėsime darbuotojui, atvirkščiai, daugumą atpurtytume ateiti pas darbdavį.

PIRMININKAS. Laikas!

S. GENTVILAS (LSF). Kviečiu nepritarti. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai visi išsakyti. Kadangi nuomonės išsiskyrė, kviečiu balsuoti dėl šio projekto. Kas palaikote, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę, prieš arba susilaikykite.

Balsavo 95 Seimo nariai: už – 79, prieš – 5, susilaikė 11. Po svarstymo pritarta.

14.53 val.

Darbo kodekso 123 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4833(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Darbo kodekso 123 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4833(2). Pranešėja – R. Šalaševičiūtė, ji pristatys mums Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadą. Prašau.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, Socialinių reikalų ir darbo komitetas svarstė projektą ir jam pritarė, pritarė komiteto patobulintam įstatymo projektui, jo lyginamajam variantui. Balsavimo rezultatai: už – 7, prieš – 1, susilaikė 3. Atkreipiu dėmesį, kad šalia šio įstatymo projekto, jeigu jam būtų pritarta, dar reikėtų svarstyti ir projektą dėl Mirusiųjų dienos išbraukimo iš Atmintinų dienų įstatymo. Šis projektas mano yra įregistruotas 3971-uoju numeriu.

PIRMININKAS. Dėkojame. Nepabėkite dar iš tribūnos, nes diskutuoti niekas neužsirašė, o yra keletas pasiūlymų. Iš karto prie jų ir pereiname. Pirmasis yra J. Razmos. Prašau pristatyti.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, čia mes galime būti tokie labai geri ir pradėti lenktyniauti, kas kiek dar nedarbo dienų papildomai pasiūlytume. Priminsiu, kad per įvairius seimus buvo įrašytos Kūčios kaip nauja nedarbo diena, prieš kurį laiką viena televizija ir viena alaus bendrovė sukėlė vąją ir mes Jonines įrašėme kaip nedarbo dieną. Na, gegužės 1-oji taip pat tam tikru laikotarpiu buvo darbo diena ar ji buvo atmintina diena paminėta. Aš manau, kad jai ir tinkamiausia būtų būti Atmintinų dienų sąraše, nes tokių tikrų jos šventimo tradicijų mes neturime. Dar sovietmetį tas dirbtinumas, matyt, padarė savo poveikį. Pažiūrėkime realiai, jeigu ir yra kažkokių tokių formalių kairiųjų partijų ir profesinių sąjungų bandymų paivaizduoti tą šventimą, tai tikrai yra imitacija, kad tam reikia nedarbo dienos. Jeigu mes įvedame naują nedarbo dieną, Vėlinių dieną, aš manau, kad neturime didinti nedarbo dienų sąrašo,

nes visi rūpinamės, kad BVP augtų, kad surinktume daugiau pajamų į biudžetą, o kiekviena papildoma nedarbo diena – tai jau keliasdešimties milijonų eurų minusas biudžetui, todėl ir siūlau, kad būtų išlaikytas nedarbo dienų skaičius, išbraukti gegužės 1 dieną.

PIRMININKAS. Komiteto nuomonė.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Komitetas nepritarė Seimo nario J. Razmos siūlymui. Siūloma pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui. Tiesiog komitete nepritarta naujos švenčių dienos Darbo kodekse įtvirtinimui jau esamų švenčių dienų sąskaita.

PIRMININKAS. Motyvai už pasiūlymą – G. Skaistė.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Atsiliepiant į tai, ką pasakė pataisos iniciatorius J. Razma, kad tai kainuoja keliasdešimt milijonų, tai iš tiesų buvo paskaičiuota, kad kiekviena papildoma nedarbo diena valstybės biudžetui kainuoja apie 50 mln. eurų. Tiesiog noriu pasakyti, kad kiekviena šita iniciatyva yra labai nuostolinga, ir įvedant kiekvieną papildomą nedarbo dieną reikia labai gerai pagalvoti, kuri iš tų nedarbo dienų yra reikalingiausia. Komiteto pirmininkė nepaminėjo, kad buvo atlikta žmonių apklausa, kada jie labiausiai norėtų tos nedarbo dienos. Iš tiesų būtent Vėlinių diena yra gana aukštai sąrašė. Tačiau Tarptautinė darbo diena yra beveik neminama ir žmonėms tokio poreikio tą dieną nedirbti iš tiesų nėra. Todėl jeigu mes norime daryti gera ir siūlyti žmonėms tą, ko jie iš tikrųjų patys prašo, kad jie galėtų aplankyti artimųjų kapus ir nenuskriausti valstybės biudžeto, tai siūlyčiau pritarti šiai pataisai. Jai pritarus iš tiesų būtų papildoma nedarbo diena būtent per Vėlines, kai ištis žmonės nori lankyti savo artimųjų kapus, tačiau valstybės biudžetas nuostolių nepatirtų, nes atseit atsisakytume tos nedarbo dienos, kurios iš tikrųjų poreikio visuomenėje šiandien nėra.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (LSF). Aš daugiau dėl viso norėjau. Bet dar prisiminkite, kas mokėtės universitete ir mokykloje, D. Rikardą, kuris sakė, kad darbas yra vienintelis turto šaltinis. Tai, sumažindami darbo dienų skaičių ir padidindami šventinių dienų, skaičių jūs niekuomet nesukursite daugiau turto, nacionalinio turto ir apskritai vertybių. Todėl esant Lietuvai ne taip išvystytai šaliai kaip kitos Europos Sąjungos, ar iš tikrųjų nevertėtų eiti tuo keliu, kuriuo eina, pavyzdžiui, Švedija ar kokia nors Vakarų Vokietija, kurios mažina darbo valandų skaičių, bet vis tiek palieka sąlyginai netgi mažesnę išieiginių dienų skaičių. Todėl, aš manau, korekcija dėl dienų ir klausimas dėl atmintinų dienų, dėl išieiginių dienų, dėl visokių tokių neesminių dalykų mūsų Seime iš tikrųjų (...) prieš svarbius ekonominius klausimus, kurie neišvengiamai ateis per artimiausius pusę metų ir nuo kurių tikrai visiems skaudės galvą. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Visi motyvai išsakyti. Nuomonės išsiskyrė, kviečiu balsuoti dėl Seimo nario J. Razmos pasiūlymo. Kas palaikote, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę – prieš arba susilaikote. (*Triukšmas salėje*)

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Taigi tik po vieną kalba.

PIRMININKAS. Dėl vedimo tvarkos.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Aš dėl vedimo tvarkos. Kadangi Kęstutis kalbėjo apskritai apie klausimą, tai yra viskas gerai, bet jis nekalbėjo apie konkrečią J. Razmos pataisą. Tai duokite pasakyti neigiamą poziciją dėl J. Razmos pataisos. (*Balsai salėje*) Taip, nebuvo, tiesiog nebuvo suteikta sąrašui tų, kurie pasisakė prieš.

PIRMININKAS. Gerai, aš jau paskelbiau balsavimą. Pabalsuojame, o paskui replikuoti suteiksiu žodį, jeigu norėsite. Prašom, balsuojame dėl J. Razmos pataisos.

Balsavo 91 Seimo narys: už – 29, prieš – 30, susilaikė 32. Pasiūlymui nepritarta.

Kitas pasiūlymas – Seimo nario A. Syso. Prašom pristatyti.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, kadangi buvo siūlymas įvesti papildomą, kaip alternatyvą aš pasiūliau tada pasirinkti, kurią dieną, ar lapkričio 1 ar 2 dieną. Turbūt skaitėte ir aiškinamąjį raštą, ir Vyriausybės nuomonę. Vyriausybė apskritai nepritaria šiam siūlymui didinti šventinių dienų skaičių, kad būtent lapkričio 2 diena taptų šventine. Ji yra įrašyta į Atmintinų dienų sąrašą ir, aš manau, to užtenka. Bet žinant procedūrinius dalykus, kad jeigu nieko nesiūlai, atsiranda pritarimas, kaip atsitiko ir komitete, kad buvo pritarta

2 dieną įrašyti į šventinių skaičių, tai būtent aš įrašiau, kad tada apsispręstume, kurią dieną Lietuva minės.

Pirmiausia aš nemanau, kad lankyti kapines yra šventė. Galbūt tai pagarba, atmintis ir visi kiti dalykai, tikrai ne šventė. Švęsti reikia su gyvais. Ir mane šiandien žurnalistai klausinėjo, ar Joninės yra šventė, ar ne šventė? Aš manau, kad vakar ir užvakar visi buvote kokiose nors šventėse ir tikrai šventėte, ir su gyvais žmonėmis.

Taigi, jūsų valia pasirinkti. Jeigu jau norime plėsti skaičių lapkričio mėnesį, tai pasirinkime, arba lapkričio 1 dieną, arba lapkričio 2 dieną. Nes tik 17 šalių yra ši poilsio diena ir ji švenčiama vieną dieną. Tik viena Vengrija švenčia, ne švenčia, o mini ir lapkričio 1 dieną, ir lapkričio 2 dieną. Ačiū.

PIRMININKAS. Komiteto nuomonė.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Komiteto nuomonė – nepritarti dėl tų pačių priežasčių, kaip ir dėl Seimo nario J. Razmos pasiūlymo. Tiesiog komitetas mano, kad naujos švenčių dienos Darbo kodekse įtvirtinimui jau esamų švenčių dienų sąskaita nereikėtų pritarti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai dėl siūlymo prieš – K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiami kolegos, aš dar kartą noriu pakartoti, kad tai, ką mes darome, yra gryna scholastika. Aš manau, kad būtų protinga parengti projektą įstatymo, kuris leistų, esant ekonominei recesijai, koreguoti arba leisti koreguoti darbo valandų skaičių darbo savaitėje, kad taip sumažintume bedarbystę arba kitus ekonominius dalykus. Tai būtų protinga. O dabar kaip perkelti vieną dieną iš kitos dienos, ta svarbesnė ar kita, primena seną diskusiją dėl žiemos ir vasaros laiko, kaip žinote. Ir yra labai paprastas pasakymas, kad jeigu nukirpsite metrą antklodės nuo pradžios ir prisiūsite prie pabaigos, tai antklodė dėl to nepailgės.

Lygiai tas pats ir čia bus. Niekas nepasikeis nei ekonomikoje, nei kur, tik tiesiog mes turėsime diskusiją, kaip eilinį kartą turime kalbėti apie nieką ir kalbėti daug. Todėl, aš manau, reikėtų koncentruoti dėmesį į šiuolaikinių lanksčių darbo savaitės panaudojimo ir pritaikymo mechanizmą Lietuvoje, kas mums iš tikro bus aktualu jau rugsėjo mėnesį, prieš biudžetą. Pamatysite. Ačiū.

PIRMININKAS. Kadangi nepasisakėte prieš, tai R. J. Dagys. Prašom.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, antrą kartą kalbate ne visai į tą temą, nors kalbate apskritai apie patį procesą. Dabar yra siūloma priimti sprendimą, kad Visų šventųjų diena būtų išbraukta iš anksčiau priimtų mūsų sprendimų, kad ji yra laisva diena. Tai yra pagrindinė šventė, jeigu žiūrėtume pagal kalendorių, tai yra ji švenčiama ir Katalikų bažnyčios, ir visų kitų, būtent šita diena. Ir tikrai nėra alternatyva taupyti jos sąskaita, tai yra vienas motyvas, nes tai yra pagrindinė šventė. Antra diena yra jau tąsa šitų švenčių iš esmės.

Kitas dalykas, tai yra mūsų tylios tradicijos šventė, gilios tradicijos, kuri išlaikė įvairius išbandymus – ir sovietmetį, ir kita. Tai aš manau, kad tokią gilią, unikalią tradiciją verta saugoti, o kieno sąskaita, čia yra atskira diskusija, nes ne visos šventės yra vienodai prigijusios.

Kitas dalykas – labai spekuliatyviai atrodo diskusijos dėl laisvų dienų pamirštant, kad kai kurios šventės sutampa su sekmadieniais, kitos slenka, nes kalendorius visą laiką slenka, irgi sutampa su laisvomis dienomis, mes ne visas jas švenčiame. Gaila, kad Socialinių reikalų ir darbo ministerija nesugebėjo to dalyko net pastebėti savo išvadas ruošiančiai... Vyriausybės programai. Šiaip mes turime maždaug 7,5 laisvos dienos, šiuo metu neišsiskiriame iš Europos Sąjungos valstybių, ką mes turime švęsti. Priminsiu, yra ir keistų dienų, tokių kaip Britanijoje, kur yra Bankų diena ir panašiai, yra visokių laisvų dienų.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kadangi visi motyvai išsakyti, kviečiu balsuoti dėl Seimo nario A. Syso pasiūlymo. Kas pritariate, balsuojate už, kas turi kitą nuomonę – prieš arba susilaikote.

Balsavo 82 Seimo nariai: už – 13, prieš – 36, susilaikė 33. Siūlymui nepritarė.

Dar yra Lietuvos Vyriausybės pastaba ir komiteto nuomonė.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Komiteto nuomonė nepritarti. Yra siūloma pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui, nes taip būtų sudarytos sąlygos Lietuvos žmonėms puose-

lėti mūsų kultūrai išskirtines mirusiųjų pagerbimo tradicijas, suteikiant Vėlinėms išskirtinį statusą, kaip tai numatyta Lietuvos ratifikuotoje UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvencijoje. Be to, dalį argumentų išsakė Seimo narys, komiteto narys R. J. Dagys ir dar buvo išsakyti argumentai, kad vis dėlto mes turime labai daug užsienyje gyvenančių lietuvių, kurie grįžta, ir aplankyti visus kapus, suspėti, jeigu jų yra įvairiose vietovėse, sudėtinga.

Be abejo, yra dar vienas argumentas. Vis dėlto daugelis mūsų Lietuvos dirbančiųjų būtent šią dieną atsiprašo darbe, prašydami leisti nebūti darbe, nedalyvauti, susitarimo būdu vis tiek nedirba.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar motyvai dėl viso. Nuomonė už – Z. Jedinskis. Prašom.

Z. JEDINSKIJ (LLRA-KŠSF). Ačiū, pirmininke. Vėlinių diena yra šventė, turinti galias tradicijas, ir iki šiol yra labai svarbi daugeliui Lietuvos žmonių. 2006 metais Lietuva ratifikavo UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvenciją, pagal kurią būtent Vėlinės turėtų sulaukti išskirtinio statuso kaip ypatingu savitumu ir gyvybingumu pasižyminti tradicinė mirusiųjų pagerbimo šventė. Mūsų valstybė yra atsakinga už jos išsaugojimą, todėl turėtų sudaryti sąlygas žmonėms puoselėti senąsias šventės tradicijas. Vėlines į nedarbo dienų sąrašą siūlė įtraukti ir Etninės kultūros globos taryba. Visų Šventųjų dieną švenčiame lapkričio 1 dieną, ji skirta pagerbti tuos šventuosius, kurie bažnytiniame katalikų kalendoriuje neturi savo atskiros dienos.

Iš esmės Visų Šventųjų dienos paskirtis nėra susijusi su kapų lankymu, tačiau žmonės, pasinaudodami tik tuomet gaunamu laisvadieniu, pavertė šią dieną pagrindine kapų lankymo diena. Kita vertus, vienos dienos nepakanka aplankyti tolimesnėse Lietuvos vietovėse esančius kapus.

Dar yra problema – kapų padidėjimas dėl demografinės situacijos. Mirusiųjų daugėja, gimstančių mažėja, ir žmonėms susidaro problemų kapinėse dėl spūsčių, dėl parkavimo, dėl kitų dalykų. Replikuodamas gerbiamam A. Sysui, kad reikia švęsti su gyvais, aš noriu atsakyti šitaip: dar vieną kitą dieną daugiau pabūkite kapinėse, kur labai gera pagalvoti apie gyvenimo esmę. Ačiū. Siūlyčiau balsuoti už.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Mieli kolegos, na, pirma, mirusiųuosius gerbiame ne vieną dieną per metus. Prisimename gimimo dieną, prisimename per mirimo metines, prisimename per Tėvo dieną, Motinos dieną, tikrai yra ne viena galimybė. Ir daug žmonių lanko kapus. Pravažiuodamas savaitgalį pro kapines iš tikrųjų matau, kad stovėjimo aikštelės yra pilnos automobilių, žmonės tikrai ne vieną dieną per metus aplanko kapus ir prisimena mirusiuosius.

Antra. Svarbu atkreipti dėmesį, kad jau ir šiandien turime nemažai šventinių dienų, atostogų, nedarbo dienų ir visame Europos Sąjungos kontekste patenkame į grupę valstybių narių, kurios turi daugiau tokių nedarbo dienų nei kitos. Aš puikiai suprantu, kad ne vien pinigai ir ekonominė gerovė svarbu, tačiau jeigu pažiūrėtume tendenciją, einant į Rytus tų nedarbo dienų daugėja, o einant į Vakarus darbo dienų daugėja. Ta tendencija rodo, kad jeigu mes norime pasivyti Vakarus kurdami daugiau nedarbo dienų, mes juos pasivysime, panašu, lėčiau.

Trečias argumentas, kuris jau šiandien nuskambėjo, – šventinės dienos sąlygoja ir tam tikrus pajamų netekimus. Įvairiais skaičiavimais, manoma, kad apie 40 mln. eurų per metus. Tikrai valstybės biudžetas turėtų kur padėti tokią sumą pinigų. Žinoma, vartojimas nesustoja, surenkame akcizus, surenkame pridėtinės vertės mokestį, bet dalies gyventojų pajamų mokesčio, tikėtina, nesurenkame ir dėl to valstybės biudžetas nukenčia.

Taigi kviečiu nepritarti šiam projektui. Jeigu vis dėlto norime papildomos nedarbo dienos, svarstykime, kurios jau esamos nedarbo dienos galėtume atsisakyti. Ačiū.

PIRMININKAS. Motyvai visi išsakyti. Kviečiu balsuoti dėl šio projekto. Kas palaikote, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę, prieš arba susilaikykite.

Balsavo 87 Seimo nariai: už – 48, prieš – 13, susilaikė 26. Po svarstymo pritarta.

15.12 val.

Tarnybinio paso įstatymo Nr. VIII-1527 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3437(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Tarnybinio paso įstatymo Nr. VIII-1527 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3437(2). Kviečiu pranešėją G. Kindurį, jis pristatys Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą. G. Kindurys kviečiamas į tribūną.

G. KINDURYS (LVŽSF). Komitetas priėmė sprendimą pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Į tribūną kviečiu A. Širinskienę, ji perskaitys Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarstė įstatymo projektą birželio 5 dieną ir bendru sutarimu, tai yra 10 balsų už, jam pritarė.

PIRMININKAS. Diskutuoti niekas neužsirašė. Motyvuoti taip pat. Gal galime pritarti bendru sutarimu po svarstymo? Siūlo balsuoti? Balsuojame.

Balsavo 74 Seimo nariai: už – 72, prieš nėra, susilaikė 2. Po svarstymo pritarta.

15.15 val.

Vidaus tarnybos statuto papildymo 70¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3401(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Vidaus tarnybos statuto papildymo 70¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3401(2). Svarstymas. Kviečiu A. Širinskienę, ji perskaitys Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Teisės ir teisėtvarkos komitetas Vidaus tarnybos statuto pataisas svarstė birželio 12 dieną. Balsuojant 10 komiteto narių buvo už, vienas – prieš, susilaikiusių nebuvo. Taip pat apsvarstėme Seimo narių pasiūlymą.

PIRMININKAS. Taip, diskutuoti užsirašė S. Gentvilas. Prie pasiūlymo – šiek tiek vėliau. Kviečiu S. Gentvilą į tribūną.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, šitas įstatymas gali atrodyti kaip labai smulkus pataisymas, bet, man atrodo, jis – precedentą kuriantis įstatymas. Vidaus reikalų ministerija, kuri visokeriopai formuoja politiką ir įgyvendina politiką valstybės tarnyboje, statutinėje tarnyboje, turėtų žymiai išsamiau aprašyti, kaip šitas precedentas formuojamas. Aiškinamajame rašte yra pateikti vos šeši sakiniai visiškai be pagrindimo. Klausimų metu Vidaus reikalų ministerijos ministro patarėjas negalėjo atsakyti į absoliučią daugumą iškeltų klausimų.

Leiskite iškelti keletą klausimų, kurie, man atrodo, verti atsakymo. Šiandien niekas neabejoja, kad tokie pareigūnai kaip ugniagesiai gelbėtojai susiduria su begaliniu stresu gelbėdami žmones, kartais nepavyksta tiesiog kai kuriais momentais išsaugoti gyvybių. Kalėjimo departamento pareigūnai susiduria su sudėtingomis darbo sąlygomis. Pasienio apsaugos pareigūnai taip pat susiduria su moralinėmis dilemomis, ne per seniausiais įvykiais susišaudymas atskleidė kai kuriuos moralinius paradoksus, kurie įvelia žmones į labai kritišką situaciją. Ką jau kalbėti apie policijos pareigūnus, žvalgybos pareigūnus arba kriminalinės policijos pareigūnus, kurie kovoja kasdien su nusikalstamu pasauliu. Šitiems žmonėms reikia profesionalios psichologinės pagalbos, profesionalių socialinių paslaugų.

Šiandien yra klausimas, ar šitie pareigūnai gauna socialinę paslaugą, tai yra psichologo, profesionalaus psichologo, kuris išvestų iš emocinių krizių mokslo įrodytu būdu? Įstatymo klausimų metu į tai nebuvo atsakyta. Vidaus reikalų ministerija negalėjo pateikti informacijos, kiek statutinėse tarnybose dirba profesionalių psichologų, kaip į emocines arba krizes patekę pareigūnai gali jas išsigydyti reabilitacinėse klinikose ir kaip jiems padedama? Vietoj to ministras atneša įstatymo projektą, kuriuo siūloma įteisinti dvasinę sielovadą.

Šiandien yra penki etatai valstybės statutinių pareigų, iš viso 12 žmonių, kuriems padalinti tie penki etatai, dirba sielovadinį darbą, kuris aiškinamajame rašte apibūdinamas kaip socialinė paslauga, kurią reikia užtikrinti, tačiau nekalbama apie tai, kaip psichologai turėtų dirbti ir kiek yra dirbančių psichologų. Šiandien įstatymas palieka daug klausimų, kurie taip pat turi būti atsakyti. Šiandien Lietuvoje veikia devynios tradicinės religinės bendruomenės ir 26, o galimai po šandien sprendimo dėl „Romuvos“ ir toliau einančio projekto veiks 27 pripažintos valstybės religinės bendruomenės. Kaip jų pareigūnai gali prisidėti prie visų statutinių pareigūnų sielovados? Jeigu vienas iš asmenų pageidautų gauti vienos iš tradicinių religinių bendruomenių sielovados paslaugą, tarkime, evangelikas reformatas arba musulmonas sunitas, arba karaimas, ar jis turėtų teisę gauti šitas paslaugas? Ar valstybės tarnyba, valstybės statutinė tarnyba yra pajėgi užtikrinti šias paslaugas kiekvienam pageidaujančiam, kuris norėtų jas gauti? Aš tuo abejoju. Kaip į šitą precedentą reaguos kitos, nestatutinės, įstaigos, tokios kaip sveikatos apsaugos įstaigos, ligoninės, socialinės rūpybos įstaigos, slaugos namai, kurie dirba su ypač sunkiais ligoniais? Kaip į tai reaguos Greitosios medicininės pagalbos tarnyba, kuri irgi kasdien susiduria su milžinišku stresu, ar ji irgi turės teisę samdyti ir iš biudžeto lėšų apmokėti dvasinius sielovadininkus savo tarnybos veiklai?

Šitas kuriamas precedentas šiandien potencialiai teigiamu balsavimu, man atrodo, sukurs tradiciją ir precedentą, kad iš valstybės biudžeto bus apmokami religiniai darbuotojai. Ir tai nėra teisinga, nes Konstitucijos 43 straipsnyje aiškiai atskiriama, kad visi religiniai reikalai yra atskirti nuo valstybės, religinės bendruomenės turi išimtinės teises neteikti ataskaitų Registrų centrui, neteikti ataskaitų ir finansinių duomenų kitoms tarnyboms.

Man atrodo, šiandien formuojamas blogas precedentas, todėl aš kviečiu susilaikyti ir grąžinti šitą įstatymą tobulinti Vidaus reikalų ministerijai su aiškiai atsakytais klausimais, kaip pasirūpinama profesionaliai mūsų pareigūnų psichologinėmis krizėmis ir emociniais iššūkiais jų sunkioje tarnyboje. Kviečiu nepritarti.

PIRMININKAS. Daugiau nėra dalyvaujančių diskusijoje. Yra vienas pasiūlymas – tai Seimo nario S. Gentvilo, Seimo nario A. Syso ir Seimo nario J. Sabatausko pasiūlymas. Kas pristatysite? S. Gentvilas. Prašom.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, kadangi kiekvienas statutinis pareigūnas turi teisę į religinę sielovadą ir pagalbą pagal šitą įstatymą, yra rizika, kad bet koks atskiras asmuo galės už valstybės biudžeto lėšas prašyti, kad jo religinės konfesijos sielovadininkas, ar tai būtų rabinas, ar imamas, ar tai būtų liuteronų pastorius, būtų įdarbintas valstybės statutinėje tarnyboje. Gresia milžiniškomis lėšomis valstybei užtikrinti šią žmogaus teisę, kuria mes čia sukuriamo ir precedentą. Todėl mūsų siūlymas yra, kad jeigu tokia sielovados funkcija atsirastų, ji būtų dengiama religinės konfesijos lėšomis ir būtų apmokama už tai. Man atrodo, tai būtų precedentas, kuris galėtų būti atkartotas bet kurioje kitoje valstybės įstaigoje, ar tai būtų ligoninė, ar tai būtų slaugos ir rūpybos namai, ar greitosios medicinos pagalbos stotis. Kitu atveju mes atveriamo Pandoros skrynią, kad religiniai sielovadininkai bus apmokami iš valstybės pinigų. Kviečiu pritarti šitam siūlymui.

PIRMININKAS. Kviečiu A. Širinskienę perskaityti komiteto nuomonę.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komiteto vardu tik galiu atkreipti dėmesį, kad nebus apmokami, o jau yra apmokami tie sielovadininkai, kurie dirba ir tarptautinių sutarčių pagrindu. Būtent dėl šitos priežasties jokių papildomų lėšų dėl įstatymo įsigaliojimo nereikės. Komitetas svarstydamas, ir jūs tuos argumentus matote, atkreipė dėmesį, kad vėlgi sielovadininkai atlieka ir kitas papildomas funkcijas, tarp jų – dalyvauja įvairiose akcijose dėl saugaus eismo ir panašiai, bendradarbiaudami su policijos bendruomene. Tikrai tų funkcijų yra kur kas daugiau negu tiesioginės. Komitetas dėl šitų priežasčių, ypač įvertinęs tai, kad papildomų lėšų nereikės, jie jau dabar yra apmokami, tiesiog nepritarė S. Gentvilo ir Seimo narių grupės pasiūlymui.

PIRMININKAS. Dėl motyvų dėl pataisų niekas neužsirašė. Kviečiu balsuoti dėl Seimo narių pasiūlymo.

Balsavo 68 Seimo nariai: už – 16, prieš – 24, susilaikė 28. Pataisai nepritarta.

Motyvai dėl viso. Yra tik už užsirašę, ar tikrai norite kalbėti? Norite. M. Majauskas. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Iš tiesų vis dėlto teisingas yra žingsnis. Dvasinė sielovada nėra blogai. Būtų geriau, kad ji būtų, o ne nebūtų. Tačiau kaip ir girdėjome išsakytus argumentus, iš tiesų labai svarbu dėmesį skirti ne tik religinės, bet ir profesionalios psichologinės pagalbos prieinamumui.

Taip pat atkreipčiau dėmesį, kad sielovadą net ir pagal tradicinių ir pripažintų religijų sąrašus galės teikti ne tik katalikų ir krikščionių šventikai, bet ir musulmonų šventikai imamai, rabinai, žydų šventikai, todėl vartoti „kapeliono“ sąvoką šiuo atveju nebūtų visiškai tiksli. Svarstymo stadijoje kviečiu pritarti, o iki priėmimo stadijos pasikalbėti, kaip galėtume užtikrinti platesnę ir profesionalią psichologinę pagalbą tiems žmonėms, kuriems jos iš tikrųjų reikia.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiami kolegos, mes kaip ir pripratę, kad viską reiktų finansuoti, ką mes sugalvojame, norime arba galvojame norėti, iš biudžeto. Duotas atvejis kaip tik ir priskirtinas tam, kad, mano supratimu, kaip Simonas sakė, tokių psichologinių, kitų sielovados paslaugų finansavimas turėtų būti atliekamas iš tų organizacijų arba iš tų šaltinių, kurie, šiaip ar taip, jas ir atlieka, bet jokia būdu ne iš valstybės biudžeto. Nes valstybės biudžetas nėra guminė vieta, guma, kur pridėta daug pinigų, tik reikia pabandyti juos kaip nors ištraukti, ar per vieną galą, ar per kitą. Todėl siūlau balsuoti prieš.

PIRMININKAS. Motyvai visi išsakyti. Kviečiu balsuoti dėl šio projekto. Kas palaikote, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę, prieš arba susilaikykite.

Balsavo 79 Seimo nariai: už – 72, prieš – 3, susilaikė 4. Po svarstymo pritarta.

15.27 val.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3337(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3337(2). Į tribūną kviečiu, A. Širinskienės nematau, S. Šedbaras galbūt galėtų pagelbėti, perskaityti Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadas?

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Komitetas svarstė šį projektą birželio 12 dieną. Jokių ypatingų Teisės departamento pastabų nebuvo ir visiems 11 dalyvavusių balsavus už buvo pritarta projektui ir komiteto išvadoms.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti niekas neužsirašė. Dėl motyvų tuoj pažiūrėsime, taip pat niekas. Gal galime pritarti bendru sutarimu po svarstymo? Taip, ačiū, pritarta.

15.28 val.

Vandens įstatymo Nr. VIII-474 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1826 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3338(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Vandens įstatymo Nr. VIII-474 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1826 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3338(2). Kviečiu pranešėją K. Bacvinką, jis pristatys mums Aplinkos apsaugos komiteto išvadas.

Toliau posėdžiui pirmininkauti perduodu Seimo Pirmininko pavaduotojui G. Kirkilui.

K. BACVINKA (LVŽSF). Laba diena visiems. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto išvadoms dėl šio įstatymo projekto ir teikti patobulintą įstatymo projekto variantą. Balsavimo rezultatai: pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS (G. KIRKILAS, LSDDF). Diskutuoti niekas neužsirašė? Pasiūlymų nėra. Už – M. Majauskas. Prašom. Nenori. Gal galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

15.30 val.

Jūros aplinkos apsaugos įstatymo Nr. VIII-512 3, 4, 5 straipsnių ir 3 priedo pakeitimo ir Įstatymo 1 priedo pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3117(2)ES (svarstymas)

Kitas darbotvarkės 2-9 klausimas – Jūros aplinkos apsaugos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3117(2). Kviečiu taip pat K. Bacvinką. Prašau, Kęstu-
ti. Svarstymas.

K. BACVINKA (LVŽSF). Aplinkos apsaugos komiteto sprendimas – pritarti įstatymo pro-
jektui ir komiteto išvadoms dėl šio projekto ir teikti patobulintą įstatymo projekto variantą.
Balsavimo rezultatai – pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Kolegos, diskusijoje niekas nenori dalyvauti. Dėl motyvų? Nėra. Gal
galime taip pat pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

15.31 val.

**Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo Nr. VIII-157 2, 3, 9, 10 ir
11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1093(3) (svarstymas)**

Kitas darbotvarkės 2-10 klausimas – Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstaty-
mo kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1093(3). Svarstymas. Kviečiu
Sveikatos reikalų komitetą, I. Degutienės nematau. A. Navicko nematau. Kas galėtų iš to ko-
miteto pristatyti? (*Balsai saleje*) Ar yra kas nors iš Sveikatos reikalų komiteto, kolegų? Pra-
šom. Kolega D. Kaminskas. Prašau.

D. KAMINSKAS (LVŽSF). Sveikatos reikalų komitete buvo svarstytas Žmogaus mirties
nustatymo ir kritinių būklių įstatymo Nr. VIII-157 2, 3, 9, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstaty-
mo projektas Nr. XIIIIP-1093(3). Komiteto sprendimas – pritarti Sveikatos reikalų komiteto
patobulintam projektui ir komiteto išvadai.

PIRMININKAS. Ačiū. Žmogaus teisių komitetas, kas? Prašom. A. Navickas.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Po poros dienų kaip tik sukaktų turbūt 15 mėnesių, kaip Žmo-
gaus teisių komitetas svarstė šitą projektą ir džiaugsmingai jam pritarė. Labai norėtume padė-
koti A. Kubilienei ir jos komitetui, kad vis dėlto išjudino iš mirties taško. Tikrai džiaugiamės.
Komitete bendru sutarimu jam buvo pritarta.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, dėl 1 straipsnio yra Vyriausybės nutarimas, jam komite-
tas pritarė iš dalies. Gal kolega D. Kaminskas galėtų ateiti pakomentuoti? Čia yra medžiaga,
prašom.

D. KAMINSKAS (LVŽSF). Šiai Vyriausybės išvadai pritarta iš dalies ir komiteto pasiūly-
mas buvo pakeisti įstatymo projekto 1 straipsnį ir išdėstyti taip: „Beviltiškas gaivinimas – tai
gaivinimas paciento, kurio ligų etiopatogenetiniai gydymo būdai neegzistuoja arba yra išnau-
doti ir yra objektyvių gyvybines funkcijas užtikrinančių vienos arba kelių organų sistemų ne-
grįžtamo pažeidimo požymių, dėl kurių nėra mediciniškai pagrįstos tikimybės pagerinti arba
atkurti pacientui gyvybiškai svarbias organizmo funkcijas, kurios buvo iki kritinės būklės atsi-
radimo.“ Čia iš tikrųjų buvo suformuluota definicija, kurią buvo siūloma Lietuvos Respubli-
kos Vyriausybės sudėstyti aiškiau, bet mes laikomės etiopatogenetinio nutarimo.

PIRMININKAS. Ačiū. Tai komitetas pritarė iš dalies, taip?

D. KAMINSKAS (LVŽSF). Taip.

PIRMININKAS. Ar galėtume pritarti komiteto nuomonei pritarti iš dalies? Ačiū, pritarta.
Dėl motyvų.

M. Majauskas – už. Prašau.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Suprantu, kad tai yra jautrus klausimas ir dažnai diskutuoja-
mas krikščioniškame kontekste, bet noriu pabrėžti – tai yra jokia eutanazija. Iš esmės esama
situacija tiesiog verčia gydytojus imituoti gaivinimą, nepaisant jų profesinių žinių ir moralės.

Tai savotiškas dar vienas toks gynybinės medicinos sindromas – geriau minkyti ar tampyti tai, ką jie žino esant žmogumi, kurio jau nebeatgaivinsi, negu kad vėliau kas nors galėtų pasakyti, kad jei jie būtų dar tęsę beprasmį gaivinimą, pacientas gal dar būtų atsigavęs. Suprantu, kad jautrus klausimas, bet iš tikrųjų medikų bendruomenė labai laukia šio sprendimo. Kviečiu pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, ar galėtume po svarstymo bendru sutarimu pritarti? Ačiū, pritarta.

15.36 val.

Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektas Nr. XIIIP-3234 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-11 klausimas – Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektas Nr. XIIIP-3234. Pateikimas. Kolega Z. Streikus. Prašom į tribūną.

Z. STREIKUS (LVŽSF). Gerbiamas pirmininke, gerbiami kolegos, dėl psichologo profesijos, psichologų paslaugų ir psichologų poreikio, manau, kad niekas nediskutuoja, jis labai didelis. Net ir džiaugiuosi, kad tą poreikį ir stygių kompensuoja ir dvasinė sielovada, apie kurią neseniai šnekėjome, bet, antra vertus, psichologo vardas, kaip ir psichologo profesija, teisiškai nebuvo apsaugota ir ja galėjo užsiimti bet kas, net neturėdamas jokio išsilavinimo. Todėl kildavo problemų, kai psichologo vardu dangstydavosi bet kokia praktika užsiimantys žmonės.

Kita vertus, labai logiškai ir objektyviai man pačiam yra sunku pristatyti šitą įstatymą, nes ne tik esu psichologas, bet ir porą metų teko vadovauti, būti Lietuvos psichologų sąjungos prezidentu, todėl tą visą virtuvę šiek tiek žinau ir iš vidaus.

Kodėl siūlau tokį alternatyvų įstatymo projektą? Priminsiu, kaip atsirado šita iniciatyva. Iniciatoriai ir teikėjai esame aš, V. Ažuolas ir A. Papirtienė. Šis įstatymo projektas buvo parengtas kaip alternatyvus įstatymo projektas 2018 m. spalio 16 d. Seimo plenarinio posėdžio metu Seimui pateiktam Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektui Nr. XIIIP-685(2), kuriam nebuvo pritarta po svarstymo. Registruojamas įstatymo projektas yra suformuotas atsižvelgiant į pagrindinį posėdžio metu išsakytą susirūpinimą dėl būtinybės užtikrinti tokį teisinį reglamentavimą, kuris nesumažintų psichologo paslaugų prieinamumo, ir atsižvelgiant į daugelio profesionalių psichologų išsakytą nuomonę, kad prieš tai buvęs įstatymo projektas kelia perteklinius reikalavimus profesijai ir sukuria prielaidas vienai visuomeninei organizacijai – Lietuvos psichologų sąjungai – versti visus Lietuvos psichologus tapti jos nariais ir taip nešti jai materialinę naudą nario mokesčio, mokesčio už licenciją, mokesčio už licencijos pratęsimą ir mokesčio už įvairius mokymus pavidalu.

Taip pat manoma, kad viena visuomeninė organizacija negali turėti pakankamai kompetencijos ir ekspertinių žinių vertinti įvairias teorines mokyklas, kurios atstovauja visiškai kitoms paradigmoms. Todėl Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektu siekiama, kad visos svarbios psichologų veiklos sritys būtų reglamentuojamos remiantis vienodais principais ir kriterijais, užtikrinant, kad psichologines paslaugas teiktų tik tam tikrą kvalifikaciją turintys asmenys.

Kaip šiuo metu reglamentuojama? Šiuo metu yra Lietuvoje psichologų, dirbančių sveikatos bei švietimo srityse, išsilavinimo ir kvalifikacijos reikalavimai, nustatyti sveikatos apsaugos bei švietimo, mokslo ir sporto ministrų įsakymais. Kitose srityse nėra.

Kokios dabar siūlomos naujos teisinio sureguliuojamos nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama? Visų pirma labai konkrečiai apibrėžiama psichologo specialybė ir reikalavimai.

Antras. Įstatymo projekte apibrėžiama psichologų praktinė veikla, kuri numato, kad ji atliekama tik tai įgijus specialią psichologo kvalifikaciją.

Trečias. Atviras psichologų registras fiziniams ir juridiniams asmenims lengvai rasti tinkamą kvalifikuotą reikiamos srities psichologą užkirs kelią klaidinančiam psichologo vardo naudojimui.

Iš esmės tai yra alternatyvus įstatymo projektas kolegės R. Šalaševičiūtės parengtam projektui. Kadangi klausimas yra didžiulės psichologų bendruomenės reakcija, kuri verčia suneimti ir neskubėti, siūlyčiau šitam projektui taip pat pritarti ir po to diskusijų metu, svarstymo metu galbūt juos sujungti ar pasirinkti vieną ar kitą alternatyvą, nes iš tiesų į akis krenta perteklinis reguliavimas. Tapti psichologu būtų ypač sudėtinga ir nukentėtų provincijos psichologai, ir sudėtinga, ir brangu. Prievartinė visų psichologų narystė kelia abejonių. Ar nepablogės psichologų paslaugų prieinamumas, kaina ir kokybė? Tuo labiau mane gąsdina ir tai, kad šiuo metu praktikuojantys psichologai faktiškai visi įgis licencijas ir net blogai dirbantys psichologai turės teisę kitus atestuoti, vadovauti supervizijoms ir konsultacijoms.

Svarbiausia, kaip įstatymas paveiks paslaugų prieinamumą regionuose ir paslaugų kokybę. Kad geriau atsakytume į šiuos klausimus ir neskubėtume, aš siūlyčiau, kaip sako, pritarti po pateikimo ir abu įstatymus nagrinėti kartu.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų nori paklausti keletas kolegų. A. Anušauskas pirmasis. Prašom.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamasis kolega, čia jau antras kartas, kai pristatomas šis įstatymas. Kodėl vis dėlto iš esmės siūloma atsisakyti pačių psichologų savireguliacijos principų, ir ne tik psichologų, matyti ir kituose įstatymuose, kodėl atsisakoma savireguliacinio, kuris, mano galva, dažniausiai yra pasiteisinantis metodas, kai patys specialistai sukuria savo organizacijas, patys neima iš valstybės biudžeto pinigų? Šiuo atveju tai kainuos ir biudžetui, ir, kaip jau ir minėjote, paslaugos tikrai gali ženkliai pabrangti.

Z. STREIKUS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Iš tikrųjų psichologai neatsisako savireguliacijos principo, bet didelė psichologų dalis nesutinka, kad įstatyme prievartiniu būdu būtų įrašyta viena iš organizacijų, kuri užtikrintų savireguliaciją, tai Lietuvos psichologų sąjunga. Yra daug kitų asociacijų, galima kalbėti apie skėtinį variantą, nes, tarkime, ir dabar Lietuvos psichologai priklauso atskiroms asociacijoms ir mokyklai. Yra Individualiosios psichologijos institutas ir mokykla, psichoanalizės, Jungo, gešalto, racionaliosios... tad palikti teisę sudaryti savireguliacinę organizaciją, bet įstatyme neparašyti vieną prievartinę visuomeninę organizaciją, į kurią prievartiniu būdu turėtų stoti visi psichologai.

Kaip reakcija yra net sukurta, atsirado Lietuvos psichologų profsąjunga, ji irgi reiškia savo kitonišką nuomonę. Tuo labiau kad net patys universitetai neranda bendros šnekos, tad aš manau, kad, kaip sako, už jūsų pasiūlymą ir taip turėtų būti, bet ne tokia forma, kaip buvo siūlyta.

PIRMININKAS. R. Šalaševičiūtė. Prašom.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Gerbiamasis kolega, aš labai apgailestauju, kad jūs teikiate Seimo nariams dabar klaidinančią informaciją, tačiau aš noriu paklausti, ar jūs, trys Seimo nariai, rengdami šitą projektą, atkreipėte dėmesį į Vyriausybės programą, kurią priėmė ir parengė valdantieji? Ar jūs įsigilinote į „EuroPsy“ reikalavimus, kurie yra keliami ir kurių reikia laikytis Lietuvoje reglamentuojant psichologų darbą? Ar jums yra žinoma, kad psichologai, baigę čia ir norintys įsidarbinti Europos Sąjungos valstybėse, dėl reikalavimų neatitikimo negali įsidarbinti, nepriimami į darbą? Kyla daug problemų dėl tokio ilgo, nuo 2013 metų, reglamentavimo, nes tam priešinasi dalis psichologų, kurie tikrai šiandien arba neturi išsilavinimo, arba neturi reikiamos kvalifikacijos.

Z. STREIKUS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Labai daug klausimų, į visus neatsakysiu. Pradėsiu nuo paskutinio. Šiaip, aš gerai, na, ne gerai, o šiek tiek pažįstu psichologų bendruomenę. Sakyti, kad tie, kurie nepitaria, nekompetentingi ar mažo išsilavinimo, yra daugiau negu perteklinis pasakymas. Iš tikrųjų psichologų bendruomenėje šis klausimas labai emocionaliai svarstomas ir yra labai daug ir tokių, ir tokių argumentų. Pasakyti daugiau įtikinamų argumentų, kad pagerės psichologinės paslaugos, priėmus jūsų siūlomą įstatymo projektą, labai abejotina. Aš labai išgyvenčiau, jeigu vieno ar kito įstatymo skubotas priėmimas pablogintų paslaugų kokybę ir prieinamumą, ypač provincijoje. O kalbant apie (...), kitus dalykus, iš tikrųjų ir dabar daugelis psichologų priklauso labai aukštai kategorijai, dirba užsienyje, yra vertinami,

Lietuvos psichologų statusas apskritai yra gana aukštas, nors reglamentuojančio įstatymo nėra. O kai kuriose šalyse, sakykime, Didžiojoje Britanijoje, labai vedama diskusija, kad įvedus reglamentaciją paslaugų prieinamumas ir kokybė ženkliai sumažėjo. Formalūs reikalavimai kartais trukdo taikyti inovatyvius metodus ir apskritai psichologus išstumia iš jų veiklos arba priverčia vadintis visai ne psichologais. Tuo labiau man keista, kad dabar net prastai dirbantys psichologai pagal esamą stažą visi taps licencijuotais. O naujieji, kurie mokysis, arba pasirinks psichologiją, tų nelabai gabių bus licencijuojami, supervizijos. Aš praeitą sykį minėjau, pertekliniai reikalavimai licencijai gauti yra žymiai didesni, negu „Boeing“ pilotuoti. Yra 175 praktinės valandos. O čia tiek surašyta reikalavimų supervizijoms, jos yra labai brangios. Baigęs psichologijos magistrantūrą nieko negali dirbti, nes tavęs nepriims, neturi licencijos. O už savo pinigus įgyti licenciją yra dideli laiko ir pinigų kaštai. Aš nesakau, kad klausimą ar vieną kitą įstatymą atmesti. Reikia gilesnės diskusijos ir vis dėlto pasitelkus didesnes pajėgas negu mus pačius, Seimo narius.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas kolega, bet gal galėtumėte trumpiau, nes dar daug norinčių paklausti. M. Majauskas. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, aš suprantu, kad jūs siūlote atsisakyti įpareigojimo kelti kvalifikaciją. Bet ar jūs nemanote, kad iš tiesų labai svarbu užtikrinti, kad psichologai gautų supervizijas? Iš tikrųjų darbas labai sunkus. Jiems tiek gauti supervizijas, tiek nuolatos kelti kvalifikaciją yra labai būtina. Ypač tiems, kurie dirba rajonuose, regionuose. Išvažiuoti, pabendrauti ir su kitais žmonėmis, gauti naujų įgūdžių. Tai yra be galo svarbu, nes užsisukus tame pačiame rate jiems patiems iš tikrųjų reikia tos pagalbos. Aš pats ne vieną kartą su tuo susidūriau keliaudamas per rajonus, regionus, matydamas, kokie išvargę yra psichikos sveikatos specialistai rajonuose. Ar galite paaiškinti, kodėl jūs norite atsisakyti tokio įpareigojimo nuolatos kelti kvalifikaciją ir gauti nuolatinės supervizijos?

Z. STREIKUS (LVŽSF). Gerbiamas kolega Mykolai, apskritai psichologijoje... kiekvienas psichologas, kuris priklauso asociacijai... šiaip ar taip, nebūsi priimamas į asociaciją, jeigu netobulėsi, nedalyvausi supervizijose, mokymuose. Ir daugybė psichologų patys iki šiol labai kvalifikuotai mokosi ir turi aukščiausios, tarptautinės, kategorijos vertinimus, jokių problemų nekyla. Jeigu psichologas nemotyvuotas, tik formaliai gaus mokymą, kad pliusiuką užsidėtų, ir dar už pinigus, be abejonės, tai nepakels kvalifikacijos. Šiuo metu būti psichologu, kiek tu vertas, vertina ne pagal dokumentus, bet pagal tavo praktinę veiklą, pagal tai šakinės asociacijos. Sakysime, jeigu tu individualiosios psichologijos arba racionaliosios psichologijos asociacijai priklausai, paprastai vyksta ne tik vietiniai renginiai, tobulėjimo kursai, bet ir priklausai tarptautinei psichologų bendrijai. Ir ten yra tobulėjama. Jeigu pažiūrėsime atskirus, ką baigė arba ko mokėsi neprivalomai psichologai, tai yra iš tikrųjų įspūdingi dalykai. Aš manau, kad formalus vertimas, mokestis to, kas gal netinka jo veiklai, neišspręs problemų.

PIRMININKAS. Ačiū. E. Pupinis. Ir viskas.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Ar atkreipėte dėmesį į Europos Teisės departamento išvadą, kur sakoma, kad iš tikrųjų gali prieštarauti tam tikroms europinėms teisėms, ypač kas susiję su registracija, nes ten siūloma iškart numatyti veikimo laiką užsiregistravus, nenumatyti terminų ir taip toliau? Ar atkreipėte dėmesį ir ar vis dėlto bandysite koreguoti įstatymo projektą, atsižvelgdamas į Europos Teisės departamento?..

Z. STREIKUS (LVŽSF). Be abejonės. Ačiū už klausimą. Be abejonės, reikės į visas pastabas atsižvelgti ir koreguoti. Bet tai, kad klientas žinos, kad tu esi baigęs... kokį turi konkretų išsilavinimą, prieinama klientui ta informacija, ir vardo, ir profesijos apsaugojimas – labai svarbu. Kokia forma tai daryti, be abejonės, reikės įstatymiškai paieškoti, kad būtų korektiška.

PIRMININKAS. Ačiū, baigėsi laikas, kolegos. Motyvai. T. Tomilinas – už.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, aš labai džiaugiuosi, mes labai retai taikome alternatyvos svarstymo – 137 straipsnio nuostatą, bet šį kartą ji bus taikoma. Tai yra tikrai, sakyčiau, labai gera Seimo Statuto nuostata. Mes tikrai galėsime girdėti visas puses ir mes tikrai gerbiame poziciją tų žmonių, kurie siūlo eiti anksčiau siūlytu keliu dėl vienos asociacijos. Ma-

nau, kad šis projektas taip pat yra netobulas, ir Teisės departamentas atkreipė dėmesį, kad faktiškai nesikeičia, tai tikrai galime pataisas ir dėl šio projekto svarstyti.

Visomis prasmėmis tai yra laimėjimas, kai svarstome alternatyvas, kai diskutuojame ir gerbiame vienas kitą, nes tikrai nėra čia jokių kaltinimų, neturi būti jokių kaltinimų ar kokių nors įtarimų, bet tiesiog yra skirtingos vizijos. Taip pajuokaujant, galima būtų pakviesti visus politikus į vieną politologų asociaciją, jeigu nori turėti politiko vardą. Iš tikrųjų tai yra neįmanoma, nes mes visi esame skirtingų pasaulėžiūrų. Mus mažai kas jungia, mes esame labai autonomiški ir tie mūsų dariniai – partijos natūraliai yra skirtingi. Panašiai yra ir su psichologais, nes psichologija tikrai yra socialinis mokslas ir čia taikyti tikslųjų mokslų kriterijų būtų, manau, netikslinga. Diskutuodami, man atrodo, mes rasime kompromisus.

PIRMININKAS. A. Anušauskas – prieš. Prašom, kolega.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, vis dėlto aš siūlau atsižvelgti į pačių psichologų organizacijų nuogastavimus. Jie labai aiškiai yra išsakyti jau ne kartą, dar kartą mums yra pakartoti. Aš, tiesą sakant, nelabai suprantu, kodėl svarstymo metu nėra atsižvelgiama į tuos nuogastavimus, turiu galvoje Lietuvos psichologų profesinės sąjungos siūlymus. Labai aiškiai išsakyta ir manau, kad visiškai pagrįsti nuogastavimai, kad psichologų paslaugos bus brangesnės, mažiau prieinamos, kad nuvertinamas aukštojo mokslo vaidmuo, kad psichologų savireguliacija taip pat yra nuvertinama. Yra pasakyta daug dalykų, kurie, gaila, bet neranda atgarsio. Tai aš siūlau vis dėlto nepritarti ir po svarstymo.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, nėra bendro sutarimo, balsuojame po pateikimo dėl įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3234. Kas pritaria, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Balsavimas pradėtas.

Balsavo 67 Seimo nariai: už – 53, prieš – 3, susilaikė 11. Po pateikimo pritarta.

Komitetai. Kokį komitetą siūlote kaip pagrindinį? Prašau. T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Siūlau kaip papildomą Žmogaus teisių komitetą.

PIRMININKAS. Dar pagrindinį. O pagrindinį? Pateikėjas? Kolega Streikau, ką siūlote pagrindiniu komitetu? Žmogaus teisių komitetas atsisako. Sveikatos reikalų komitetas. Galime pritarti Sveikatos reikalų komitetui? Dabar dėl papildomo. (*Balsas salėje: „Žmogaus teisių komitetas, pirmininkas sakė, kad už.“*) Žmogaus teisių komitetas. Tinka? Pagrindinis – Sveikatos reikalų komitetas, papildomas – Žmogaus teisių komitetas. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Ačiū.

15.56 val.

Civilinio proceso kodekso 606, 627, 693, 736, 738, 739 ir 747 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1319(4) (pateikimas)

Darbotvarkės 2-12 klausimas – Civilinio proceso kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1319. Pateikimas. Kviečiu į tribūną R. Šalaševičiūtę. Prašau, kolege.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Gerbiami kolegos, teikiu Civilinio proceso kodekso 606, 627, 693, 736, 738, 739 ir 747 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Atkreipiu jūsų dėmesį, kad šitas projektas yra patobulintas, jau ketvirtas variantas teikiamas Seimui.

Esminiai momentai, kurie yra įtvirtinti minėtų straipsnių įstatymo pakeitimo projekte. Pirmiausia yra tai, kad šiuo metu stebima, populiarėja skolų pardavimo praktika, skolų supirkimas aktyvėja rinkoje. Projektu siekiama gerinti įsiskolinusių asmenų padėtį, mažinant galimybę skolų supirkėjams kaupti papildomas palūkanas ir sendinti skolas.

Pagal šiuo metu galiojančią tvarką yra nustatyti ilgi – dešimties metų ieškinio senaties ir penkerių metų pateikimo vykdyti terminai. Tas leidžia skolų supirkėjams sukaupti palūkanas tiek sutartines, o vėliau įstatymines procesines, administravimo mokesčius. Tai ypač aktualu, kai skolos yra nedidelės, skolų išieškojimo atvejais – iki 2 tūkst. eurų sumos. Painiojama privačių skolų išieškotojų ir antstolių veikla, todėl skolų išieškotojai prisidengia antstoliais, per-

pirkę skolą skaičiuoja administravimo mokesčius, palūkanas ir tik po kelerių metų kreipiasi į teismą dėl skolos priteisimo. Net išieškomos skolos iš mirusių asmenų. Todėl siūloma skolų pateikimo vykdyti terminus sumažinti nuo penkerių metų iki trejų metų. Tas sudarytų galimybę sunkiai gyvenančioms šeimoms, šeimoms su vaikais iš tikrųjų greičiau atiduoti skolas, nepriauginant dirbtinai palūkanų, administravimo mokesčių ir kitų sumų, kurias padengti šeimoms tikrai būna sunku.

Toliau. Projektu siekiama užtikrinti socialinę saugumą ir sudaryti galimybę skolą padengti dalimis, sustabdyti vykdomąją bylą skolininkui gydantis ar dalyvaujant reabilitacijos programoje. Antstolis, remdamasis vykdomoje byloje esančia informacija, gaudamas papildomą informaciją iš įvairių registrų, išieškotojo nuomone, turėtų pareigą vertinti realią skolininko finansinę padėtį ir padėti sudaryti priimtinesnį skolos išdėstymo grafiką. Taip būtų sutaupytos skolininko laiko ir piniginių sąnaudų, taip pat, kadangi šiuo metu esant tokiai situacijai, turi būti kreipiamasi į teismą, tiesiog sumažintas ir teismų darbo krūvis. Šeimos su vaikais būna ypač socialiai pažeidžiamos, kai jų vienintelis būstas yra parduodamas iš varžytynių, todėl tokiais atvejais turėtų būti sudarytos galimybės išsaugoti vienintelį būstą. Įstatyme būtina numatyti sąlygą, kad jei skolos suma viršija 4 tūkst., skolų išieškojimas nebūtų šita nustatyta dabar esama tvarka vykdomas.

Dar vienas esminis siūlymas. Antstolių statistika skelbia, kad administruojamų neišieškotų baudų už administracinius nusižengimus šiuo metu yra per 500 tūkst. vienetų. Tai yra baudos, kurios yra skirtos Kelių eismo taisyklių pažeidėjams, viešosios tvarkos pažeidėjams, bausmės už girtavimą viešojoje vietoje ir šitas skaičius akivaizdžiai rodo, kad ir skaičius didelis, ir sumos yra didelės. Skolingi asmenys nesumoka baudų, be to, jie vengia atlikti viešuosius darbus, o suėjus senaties terminui (tas terminas yra penkeri metai) tos skolos tampa tiesiog beviltiškomis ir yra nurašomos. Todėl yra siekiama, kad pažeidimus padarę asmenys ir gaunantys valstybės paramą, tačiau atsisakantys atlikti visuomenei naudingą veiklą ar viešuosius darbus galėtų naudotis ribota valstybės teikiama parama. Tai yra vadovaujantis ta tvarka, pagal kurią yra nustatytas minimalus krepšelis, jeigu teikiama socialinė parama, pašalpos ir taip toliau viršija nustatytą dydį, asmuo nemoka įsiskolinimo, nenori atidirbti, tokiu atveju iš mokamų pašalpų gali būti išieškoma iki 10 % numatytos, skirtos baudos dydžio.

Atkreipiu dėmesį, kad šita tvarka gali būti taikoma tik tiems asmenims, kurie piktnaudžiauja. Tai yra yra padarę ne vieną, o kelis kartotinius tokius pat pažeidimus, už ką yra skirtos baudos. Tiesiog vienu atveju galbūt tai būtų asmuo, kuris yra padaręs vieną pažeidimą, o kitu atveju tai būtų asmenys, kurie yra linkę pažeidinėti ir turi sukaupę baudų. Yra ir tokių, kur pagal statistiką virš 10 tūkst. ir daugiau.

PIRMININKAS. Ačiū. Nėra klausiančiųjų. Kolegos, ar yra norinčių kalbėti? Dėl motyvų. Nėra. Gerai. Galime balsuoti. Kas už Civilinio proceso kodekso kelių straipsnių įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIP-1319, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Balsavimas pradėtas.

Gerbiami kolegos, balsavo 63 Seimo nariai: už – 60, prieš nėra, susilakė 3. Po pateikimo pritarta. Pagrindiniu komitetu siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Papildomo reikia? Nereikia? Nereikia. Taip pat yra siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti? Ačiū, pritarta.

Dėl vedimo tvarkos – S. Šedbaras. Prašau.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Aš, kolegos, prašau iš karto kreiptis į Vyriausybę išvados, kadangi čia yra kodeksas...

PIRMININKAS. Kreiptis į Vyriausybę.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). ...kad nereikėtų komitetui...

PIRMININKAS. Ačiū. Išvados į Vyriausybę kreipiamės? Kreipiamės. Ačiū.

16.05 val.

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 10, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3254(2) (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 2-13 klausimas – Sveikatos draudimo įstatymo kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3254(2). Pateikimas. Kviečiu į tribūną sveikatos apsaugos ministrą, kolegą A. Verygą. Prašom, ministre.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju gerbiamam posėdžio pirmininkui. Gerbiami kolegos, pirmiausia norėčiau apgailestauti ir atsiprašyti, kad tenka antrą kartą šitą įstatymo projektą pristatyti. Mes jau kartą jam buvome pritarę, tik dėl šiurkščios techninės klaidos buvo įkelta ne ta versija, kuriai Vyriausybė buvo pritarusi, ir dabar tenka gaišinti jūsų laiką, stovėti prieš jus pristatant jį antrą kartą.

Nepaisydamas nieko, vis dėlto norėčiau priminti ir pasakyti, apie ką yra projektas. Jo tikslas yra sudaryti sąlygas nemokant paciento priemokos gauti kompensuojamuosius vaistus ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones asmenims, kuriems sukako Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytas senatvės pensijos amžius arba Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme nustatyta tvarka yra pripažinti neįgaliaisiais asmenimis, kurių užpraeitą mėnesį gautų socialinio draudimo pensijų kartu su pensijos priemoka, šalpos pensijų, valstybinių pensijų, užsienio valstybės pensijų, kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas ir (ar) draudžiamųjų pajamų, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos socialinio draudimo įstatyme, suma sudaro mažiau nei 95 % praėjusių metų minimalių vartojimo poreikių dydžio. Tokie asmenys yra laikomi mažas pajamas gaunančiais asmenimis.

Tiesiog dėl jūsų informacijos, kokios grupės vis dėlto pakliūva į tokį skurdo rizikos lygį, kam yra aktualiausia vis dėlto nemokėti priemokų už vaistus ir medicinos priemones. 2017 metų duomenimis, viena didžiausių tokių grupių buvo asmenys, vyresni nei 65 metų amžiaus, taip pat vaikai ir neįgalieji. Todėl mes kaip šalis ne kartą buvome kritikuoti tarptautinių organizacijų, tiek Pasaulio sveikatos organizacijos, tiek Europos plėtros ir bendradarbiavimo organizacijos, buvome raginti iš tikrųjų nustatyti tokią grupę, kuri yra pažeidžiamiausia, ir tokiems žmonėms kompensuoti šitas priemones visa apimtimi, tai reiškia kompensuoti ir priemokas, ir dėl to yra teikiamos tokios įstatymo pataisos. Yra paskaičiuota, jog tokioms priemokoms dengti iš valstybės biudžeto reikėtų apie 4,1 mln. euro. Kviečiu palaikyti šias įstatymo pataisas.

PIRMININKAS. Jūsų nori paklausti keletas kolegų. M. Majauskas pirmasis. Prašau.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Ministre, sakykite, ar nebus per sunku administruoti tokį projektą ir tokį įstatymo pakeitimą, kuomet reikės skaičiuoti praėjo mėnesio pensijas, priemokas, šalpą, kompensacijas, dar ir draudžiamąsias pajamas kiekvieno pensininko, ar jis gavo, ar negavo tas pajamas, ir kokios būtent praeitą mėnesį, ar praeitą neviršijo? Ar nebūtų paprasčiau tiesiog nustatyti, kad, tarkim, pensininkams neskaičiuojame, ir viskas? Arba, tarkime, sulaukus tam tikro amžiaus neskaičiuojame, arba neįgaliesiems neįskaičiuojame, užuot dabar nustatę tikrai gana sudėtingą biurokratinę procedūrą, kuomet turės būti skaičiuojamos, kaip ir minėjau, ne tik pensijos, bet ir priemokos, kompensacijos ir draudžiamosios pajamos.

A. VERYGA (LVŽSF). Supratau, ačiū už klausimą. Iš tikrųjų tai yra viena iš opcijų, viena iš alternatyvų, tik, mano supratimu, jina gal nebūtų tiek socialiai teisinga arba jautri, nes jeigu, kaip jūs sakote, nustatytume nuo kokio nors amžiaus, tai yra žmonių, kurie net ir peržengę tą amžių tikrai yra pasiturintys ir gali leisti sau primokėti tą eurą ar du vaisto priemoką arba už medicinos pagalbos priemonę. Tam ir yra skaičiuojama šita grupė, kuri turi mažas pajamas, įtraukiant iš visų mano paminėtų grupių.

Dabar naštos neturėtų būti, nes yra suplanuota automatiškai susieti dvi sistemas, tai yra „Sodros“ ir e. sveikatos sistemas. Jos automatiškai būtų sujungtos ir žmogui, sakykim, išrašius ką nors, ar vaistą, ar medicinos pagalbos priemonę, atėjus jos atsiimti į vaistinę, sistemoje būtų matoma, kad žmogus priklauso tokiai grupei, ir iš jo tiesiog nebūtų imama priemoka. Tai

čia nebūtų užkraunama našta niekam, nei gydytojui, kaip reikėdavo anksčiau skaičiuoti kompensavimo lygius ar panašiai. Šitie duomenys sistemose suvaikščiotų automatiškai. Sakyčiau, kad čia kokios nors naštos neatsiras.

PIRMININKAS. Kolega R. Martinėlis. Prašom.

R. MARTINĖLIS (*TS-LKDF*). Ačiū, pirmininke. Lietuvos Respublikos Vyriausybė deleguotoms funkcijoms į PSDF biudžetą perveda trečdalį lėšų, kiek yra įsipareigojimų. Aš tik norėjau jūsų paklausti, ar šiam projektui įgyvendinti, kaip jūs ir minėjote, kad reikės virš 4 mln., dar informacinėms sistemoms apie 300 tūkst., ar jūs įsitikinęs, kad Vyriausybė skirs tas lėšas? Ir apskritai deleguotoms funkcijoms jų trūksta.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Ačiū už klausimą. Aš tikiuosi, kad skirs. Mes dar turėsime Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto svarstymą. Teisingai jūs sakote, iš tiesų yra nepakankamai lėšų skiriama valstybės deleguotoms funkcijoms ir už valstybės draudžiamuosius asmenis. Tik tiek, kad kai kurie dalykai, kuriuos ir Valstybės kontrolė įvardija kaip iš valstybės nefinansuojamus dalykus, pavyzdžiui, privalomą vakcinaciją pagal kalendorių ir panašiai, mano supratimu, vis dėlto tai yra sveikatos priežiūros paslauga, aš nežinau, ar ją reikėtų perkelti į biudžetą. Aš manau, kad reikėtų apskritai ateityje peržiūrėti, kas turėtų būti valstybės deleguota funkcija, kas ne. Bet šiuo atveju aš tikiuosi, kad bus skirti tie pinigai.

PIRMININKAS. Kolega A. Matulas. Prašom, kolega.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Aš pratęsiu gerbiamojo R. Martinėlio klausimą. 2013 metais Konstitucinis Teismas yra pasakęs, kad įmoka į Privalomojo sveikatos draudimo fondą gali skirtis, bet turi priklausyti nuo pajamų. Iš esmės necituodamas Teismo nutarimo, bet interpretuodamas galiu pasakyti, kad pasakė, kad paslaugos turi būti suteiktos vienodai, negali būti iš PSDF biudžeto sprendžiamos kitos, socialinės problemos. Mes dabar turime 19 ir daugiau grupių žmonių, kurie turi įvairias lengvatas, ir už tas lengvatas kažkas lyg ir turėtų sumokėti. Skurdo lygis per paskutinius kelerius metus yra padidėjęs, ir dabar mes žadame išleisti 4,5 mln. tam, kad padėtume spręsti skurdo problemą Lietuvoje. Akivaizdu, ką klausė kolega R. Martinėlis, kad kas nors turi kompensuoti.

Gerbiamas ministre, valstybės asignavimai, kurių jie negrąžina į PSDF biudžetą, augo per tuos paskutinius metus. Ar tikrai dedate pastangas, kad valstybė tą įsipareigojimą, kurį jūs dabar teikiate, kompensuoti priemonas...

PIRMININKAS. Kolega, klauskite.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). ...vis dėlto pervestų į PSDF biudžetą, nes 4,5 mln. – tai yra vienos gana stambios regiono ligoninės išlaikymas.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Ačiū už klausimą. Iš tiesų jūs labai teisingai pastebėjote, 2013 metais buvo labai daug laiko šituos dalykus išspręsti.

Kai dėl mano asmeninių pastangų, tai aš jas dedu, bet jūs puikiai suprantate, kad ministras vienas pats Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto nepriima. Tai yra viso Seimo klausimas. Kaip apsispręsimė, taip ir bus.

O dabar dėl to, ar vis dėlto verta tuos pinigus skirti, ar ne? Aš norėčiau argumentuoti ir pasakyti, kad labai verta, nes jeigu šita grupė, kuri yra labiausiai nepasiturinti, dėl savo mažų pajamų nenusipirks ir nevaistos vaistų ir anksčiau ar vėliau susilauks vadinamųjų draudiminių įvykių, vadinasi, pateks į ligoninę dėl nesigydyimo, tai tokiu atveju mes sumokėsime trigubai, keturgubai ar net dešimt kartų daugiau, negu sumokėtume padengdami tą nedidelę priemoną už vaistą arba medicinos pagalbos priemonę. Net ir tokiu atveju, jeigu biudžetas tų pinigų neskirtų, aš sakyčiau, vis tiek, žiūrint to paties Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto išlaidų prasme, būtų verta tai daryti, nes galų gale mes pinigus taupytume išvengdami komplikacijų.

PIRMININKAS. Ačiū, ministre, jūs atsakėte į visus klausimus.

Dėl motyvų A. Vinkus – už. Prašom.

A. VINKUS (*LSDDF*). Gerbiamieji Seimo nariai, ši iniciatyva, siekiant pagerinti vaistų prieinamumo sąlygas pensinio amžiaus žmonėms ir neįgaliesiems, yra logiška ir teisinga. Neretai

gaunu daug prašymų ir raštu, ir žodžiu apygardoje, kad gaunama pensija neleidžia apsirūpinti būtinais medikamentais. Dabar rankose turiu laišką Kretingos apygardos pilietės, kuri rašo: „Mano pensija kartu su našlės sudaro 130 eurų. Dar 15 eurų gaunu iš Latvijos už ten pradirbtą ketverių metų laiką.“ Vadinasi, iš viso moteris gauna 145 eurus per mėnesį. Turbūt niekam nekyla abejonių, kad tokiame žmogui prasimaitinti, apmokėti komunalines paslaugas ir apsirūpinti vaistais yra neįveikiama užduotis. Todėl labai palaikau jūsų pasiūlymą sudaryti sąlygas nemokant paciento priemokos gauti kompensuojamuosius vaistus ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones asmenims, sulaukusiems nustatyto senatvės pensijos amžiaus arba pripažintiems neįgaliaisiais. Kviečiu balsuoti, kolegos, už.

PIRMININKAS. Ačiū. M. Majauskas – prieš.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Kolegos, aš siūlau vis dėlto svarstyti paprastesnį variantą. Pati idėja tikrai yra teisinga, ir čia ministro išsakyti argumentai tikrai yra svarūs. Tačiau administruoti tokį dalyką vis dėlto gali atrodyti sudėtingiau, negu kad čia dabar buvo deklaruojama. Iš tiesų individualios veiklos pajamas deklaruoji kartą per metus. O čia kalbama apie tai, kad būtų skaičiuojama už praėjusį mėnesį gautos pajamos. Taip pat verslo liudijimo pajamos čia būtų skaičiuojamos ar neįskaičiuojamos? Ir ar čia būtų pasiektas tas deklaruojamas socialinio teisingumo aspektas, apie kurį kalbėjo ministras?

Tad vis dėlto siūlyčiau apsvarstyti daug paprastesnį variantą, kai, tarkime, sulaukusiems pensinio amžiaus arba tam tikro galbūt didesnio amžiaus žmonėms nereikėtų mokėti tos priemokos už kompensuojamuosius vaistus ir taip nebūtų ir biurokratinės naštos, ir mažiau išlaidų pačiai valstybei, ir patiems žmonėms būtų labai aišku, kada jie gali gauti. Nereikėtų skaičiuoti dar papildomai savo individualios veiklos pajamų, verslo liudijimo pajamų skaičiuoti ir žiūrėti, ar iš tikrųjų neviršysi čia tos ribos.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, bendro sutarimo nėra. Kviečiu balsuoti dėl įstatymo projekto Nr. XIII-3254 po pateikimo. Kas palaiko, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Gerbiami kolegos, balsavo 73 Seimo nariai: už – 66, prieš nebuvo, susilaikė 7. Po pateikimo pritarta.

Prašau? Minutėlę. Kaip pagrindinis siūlomas Sveikatos reikalų komitetas. Galime pritarti? Papildomą? Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas pirmininke, gerbiami kolegos, kviečiu Biudžeto ir finansų komitetą kaip papildomą, kad suskaičiuotų, kokios pajamos bus įskaičiuojamos, kokios neįskaičiuojamos. Turiu įtarimą, kad čia nebuvo įvertinti šie aspektai: būtent verslo liudijimo, individualios veiklos ir kitos pajamos.

PIRMININKAS. Siūlomas Biudžeto ir finansų komitetas. Galime pritarti? Ačiū. Ne? Norite balsuoti dėl pasiūlymo. Balsuojame dėl pasiūlymo, ar kaip papildomą įtraukti Biudžeto ir finansų komitetą. Kas palaiko, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Dėl įtraukimo į šio įstatymo svarstymą kaip papildomą Biudžeto ir finansų komitetą.

Iš viso balsavo 66 Seimo nariai: už – 45, prieš – 8, susilaikė 13. Pritarta. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Pritariame.

Prašom, dėl vedimo tvarkos – A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Aš norėčiau pasakyti repliką. Išties, kolegos, turime įdomią situaciją. EBPO rekomenduoja valstybei mažinti išlaidas, namų ūkio išlaidas ir kompensacijas, priemokas vaistams, kitoms medicininėms priemonėms, bet kokią mes situaciją turime? STT šių metų kovo mėnesį pateikė pažymą, kur labai suabejojo, ar tos išmokos sumažėjo, ar padidėjo, ir ką mes turime?

Žmonės sutaupė 15 mln. dėl sumažėjusių priemokų, jeigu perka pigiausią vaistą. Bet kadangi nemažai žmonių perka tos pačios sudėties, bet kitą vaistą, turintį kitą terapinį poveikį, STT rekomendavo išsiaiškinti, kiek žmonės moka, jeigu perka tą patį vaistą, kuris išbrauktas iš kompensuojamųjų vaistų sąrašo. Pati ministerija pagaliau po poros metų pateikė preliminarūs duomenis. Jų paskaičiavimais, žmonės, kurie perka einamaisiais metais buvusį kompen-

suojamųjų vaistų sąrašą vaistų, sumoka apie 54 mln. eurų. Vadinasi, iš 54 atimame 15, kiek sutaupo, jeigu perka pigiausią, išeitų, kad priemokos žmonėms (aš tik darau prielaidą, ką ministerija pateikė) per tuos metus paaugo maždaug 39 mln. Tai su tuo ir sveikinu.

16.21 val.

Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo projektas Nr. XIIIP-3570, Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 3, 6, 11, 14, 15, 16, 50, 52 ir 86 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3571, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3572, Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 2 ir 3 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 51¹, 51², 51³ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIIIP-3573 (pateikimas)

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, pereiname prie kito darbotvarkės klausimo. Kviečiu vėl į tribūną sveikatos apsaugos ministrą A. Verygą.

Darbotvarkės 2-14.1 klausimas – projektas Nr. XIIIP-3570, 2-14.2 klausimas – projektas Nr. XIIIP-3571, taip pat projektai Nr. XIIIP-3572 ir Nr. XIIIP-3573. Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo projektas su kitais papildomais. Prašau ministrą viską pristatyti. Prašom, ministre.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Ačiū, kolega, už sveikinius, tik kviesčiau vis dėlto neklaidinti visuomenės. Aš manau, kad žmonės, kurie nuėję į vaistinę vietoj keliasdešimties eurų dabar sumoka po keliasdešimt centų priemokas, yra geriausias įrodymas, kaip iš tikrųjų taupomi tie pinigai.

Grįžtant prie klausimo dėl Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo projekto ir lydimųjų teisės aktų, tai yra dar vienas įstatymų projektų paketas, kurio laukiama daugybę metų. Iš tiesų šiandien turime tokią sudėtingą situaciją, kai prisidengiant, sakykime, sveikatos priežiūros paslaugomis yra teikiamas didžiulis spektras įvairiausių vadinamųjų sveikatos arba sveikatinimo paslaugų ir tai vadinama visaip: ir rekreacija, ir švietimu, ir kuo tik nori, nors iš tikrųjų dalis tų intervencijų gali padaryti realią įtaką žmogaus sveikatai. Jau yra įvairių ir teismo nutarčių, kur buvo pripažinta, kad tokias paslaugas teikusieji teikė sveikatos priežiūros paslaugas, bet tai nebuvo niekaip reglamentuota. Todėl atsižvelgiant į tokią situaciją ir yra teikiamas šis paketas, kurio tikslas yra užtikrinti papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros paslaugų saugumą ir kokybę sukuriant teisinės normas, paslaugų teikimo sąlygas, integruojant šią veiklą į Lietuvos nacionalinę sveikatos sistemą. Projektų paketu yra siūloma papildomąją ir alternatyviąją sveikatos priežiūrą įteisinti kaip valstybės licencijuojamą veiklą, apibrėžti šios veiklos apimtis. Šios priežiūros paslaugoms siūloma priskirti tik paslaugas, keliančias didelę ir vidutinę riziką vartotojų sveikatai.

Ką tai reiškia? Tai yra tokios paslaugos, kurias taikant žmogui gali būti padaryta, na, gali būti padarytas realus sveikatos pokytis. Čia nepriklausytų tokios paslaugos kaip psichologinio ištiesinimo ar kokios nors kitokios paslaugos, apie kurias buvo plačiai kalbėta žiniasklaidoje ir kurių, matyt, tikrai niekaip nereikėtų arba nereikėtų kišti po šiuo įstatymu. Horoskopai, chiro-mantija ir panašūs dalykai tikrai nepapultų į tokį reglamentavimą. Tačiau tokios paslaugos kaip kaniterapija, hipoterapija, hirudoterapija ir kitos paslaugos, kurios tikrai gali prisidėti prie pacientų sveikatos pagerinimo, gali pagerinti būklę vaikams, turintiems psichologinės raidos sutrikimų, ir šiandien jos yra teikiamos, norint tinkamai sureguliuoti šias paslaugas ir pasitarnautų šis įstatymas su savo lydimaisiais teisės aktais. Papildomoji ir alternatyvioji sveikatos priežiūra apimtų sveikatos rekreacijos, natūraliosios ir liaudies medicinos sritis. Taip pat šiame projekte būtų nustatomos šioms sritims priskiriamos sveikatos priežiūros paslaugų grupės ir pogrupiai.

Kas būtų nustatoma? Būtų nustatomos privalomos papildomos alternatyvios sveikatos priežiūros teikimo sąlygos, sudaromos prielaidos patvirtinti šių paslaugų saugumui užtikrinti būtinas normas, tai yra: paslaugų teikimo reikalavimus; medicinos normas; visuomenės svei-

katos saugos reglamentus; taip pat reikalavimus fizinių asmenų, siekiančių verstis papildoma alternatyvia sveikatos priežiūra, profesinei kvalifikacijai; papildomas alternatyvios sveikatos priežiūros specialistų teises ir pareigas. Taip pat būtų sukurta institucinė papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros valdymo ir priežiūros sistema.

Kaip yra ši sritis reglamentuojama kitose šalyse? Tai vis dėlto reikia pažymėti, kad ir Pasaulio sveikatos organizacija pripažįsta papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros tiek naudą, tiek, jos teikiamais duomenimis, 25 šalys reguliavo šios srities paslaugas jau 1999 metais. Jeigu pasižiūrėtume paskutinius duomenis, kuriuos turime, 2012 metais tokių šalių jau yra 119 iš 191 šalies. Europoje tikrai ne viena šalis taip pat šią priežiūrą reglamentuoja netgi atskirais įstatymais. Tikrai mes neiškristume iš konteksto.

Papildomai didelių lėšų tam nereikėtų. Skaičiuojama, kad priežiūrai, tam tikroms pareigybėms steigti reikėtų maždaug apie 160 tūkst. eurų per metus. Vis dėlto manau, kad tai yra svarbus įstatymas, kuris tikrai leistų šią sritį galų gale iškelti į dienos šviesą, ją tinkamai reglamentuoti ir sureguliuoti. Taigi kviečiu palaikyti šiuos įstatymų projektus.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų klausia keletas kolegų. M. Majauskas – pirmasis. Prašau, kolega.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Ministre, sakykite, ar ištraukimas tų sveikatos paslaugų į dienos šviesą ir jų aiškų reglamentavimas nėra iš tikrųjų tikrai pirmas žingsnis, kuomet aiškiai jas reglamentuojant ir galbūt net standartizuojant antru žingsniu būtų siekiama apmokėti už tas paslaugas valstybės lėšomis, kad valstybė galėtų nusipirkti ir užtikrinti, kad tos paslaugos būtų teikiamos žmonėms? Kad būtų aišku, aš tikrai nesu prieš. Aš manau, kad kaniterapija, hipoterapija tikrai yra veiksmingos terapijos, bet man atrodo, kad būtų labai svarbu, jog jūs čia, stovėdamas tribūnoje, aiškiai deklaruotumėte, koku gi iš tikrųjų tikslu tai yra daroma.

A. VERYGA (LVŽSF). Labai ačiū už klausimą. Iš tiesų šiuo metu ir pagal teikiamą teisinį reglamentavimą yra nesiūloma šitų paslaugų apmokėti ir kompensuoti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto. Aš tikrai negaliu pasakyti į ateitį, kas bus po kelių metų, ar kas nors apsispręs, ar neapsispręs tokias paslaugas apskritai kompensuoti. Bet jeigu kalbėtume apskritai ir kažkokį bendrą principą įvardintume, tai aš galvoju, kad visos priemonės, kurios yra mokslu grįstos, kurios turi klinikinius įrodymus kaip galinčios pagerinti žmogaus sveikatą, iš tikrųjų padėti jam išspręsti tam tikras sveikatos problemas ir ateityje vėlgi taupyti tas pačias sveikatos išlaidas, logiška, kad būtų kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, bet tikrai ne šitame etape, kol dabar tikrai viskas kuriasi, nėra jokio reglamentavimo. Mes neturime dar įrodymų dėl daugelio šitų paslaugų teikimo ir jų efektyvumo. Aš galvoju, kad tai tikrai vargu net ir ar kitos kadencijos klausimas, bet einant laikui, aš manau, susikaups ir mokslinių, ir klinikinių įrodymų dėl šitų paslaugų kokybės ir efektyvumo ir tada, manau, bus tinkamas laikas spręsti dėl jų apmokėjimo.

PIRMININKAS. Kolega A. Vinkus. Prašau. Atsiprašau. Gal duoti... Gerai. Atsiprašau, daktare. Prašau. A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Labai ačiū. Gerbiamas ministre, išties ir dabar yra tam tikros paslaugos – akupunktūra, osteopatija, kai kurios kitos veiklos, kurios Lietuvoje taikomos jau seniai, ir būtų jau mokslinio pagrįstumo, jeigu kas nors bandytų tas veiklas aprašyti ir galbūt netgi ir finansuoti, nes iš esmės reabilitacijos įstaigose tos procedūros kompleksiskai jau dabar taikomos.

Noriu paklausti atvirkščiai nei kolega M. Majauskas. Jeigu nenumatoma jų visai finansuoti, ar tai nereikia, kad kai kurios procedūros, kurios dabar yra kompleksiskai taikomos, bus *išimtos*, nes žmonėms jos yra veiksmingos? Kaip sakiau, pavyzdžiui, akupunktūra yra taikoma Lietuvoje seniai.

A. VERYGA (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Iš tikrųjų niekas nieko neplanuoja *išimti*. Jeigu reabilitacijoje kaip kompleksas yra taikoma, aš nežinau, koku būdu tam tikras procedūras įteisina apskritai, kol nėra tinkamo reglamentavimo, paslaugų aprašymo. Aš manau, kad tai

yra tam tikras prasilenkimas ir su teisiniu reglamentavimu. Bet jūs turbūt puikiai žinote, kad reabilitacijoje visos tos paslaugos atskirai nebūtinai ir turi būti išvardinamos. Iš viso, kalbant apie reabilitaciją ir sveikatą grąžinantį gydymą, mes galvojame, kad principas turėtų būti apmokėjimas ne kokių nors paslaugų, atskirai išvardintų, dešimt masažų ar penkių vonelių kokių nors, bet apmokėti turėtume už atkurtą funkciją. Ateityje Lietuva, aš tikiuosi, pereis prie tokio modelio ir tada jau gydytojas reabilitologas ar kitas specialistas nuspręs, kokių paslaugų jam reikia, kokių procedūrų reikia, ir už tai gaus kompleksinį apmokėjimą.

Tikrai tikslo *išimti* kokias nors paslaugas, kurias, kaip jūs paminėjote, dabar taiko, nėra. Tik jas reikėtų reglamentuoti, kad saugūs būtų ir pacientai, ir tas specialistas, kuris teikia paslaugą, nes įvykus kokiam nors nepageidaujamam įvykiui šiandien abi pusės būtų iš tikrųjų neapsaugotos.

PIRMININKAS. Kolega A. Vinkus. Prašau, daktare.

A. VINKUS (*LSDDF*). Gerbiamas ministre, drįstu užduoti du klausimus. Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo projektas buvo parengtas prieš daugelį metų, daug kartų buvo diskutuotas, mes girdėjome tas diskusijas ir šiandien jūs pateikėte naują įstatymą. Kokios jo pagrindinės nuostatos pakeistos, lyginant su ankstesnėmis? Tai pirmas klausimas.

Antras klausimas. Kai jūs sąvokų dalyje klasifikuojate sąvokas, susijusias su rizika žmogaus sveikatai, jūs apibrėžiate: didelė rizika sveikatai ir vidutinė rizika sveikatai, o kai apibrėžėte, kas tai yra papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros sklaida, pasirinkote variantus: šiurkšti klaida ir papildomosios sveikatos priežiūros klaida. Taigi rizikos apibrėžimo atveju yra apibrėžiama, kas yra didelė ir kas yra vidutinė rizika, bet kaip ir nėra numatoma, kas yra tiesiog rizika žmogaus sveikatai, taip, kaip numatyta klaidos atveju. Kas čia turima omenyje? (*Balsai salėje*)

A. VERYGA (*LVŽSF*). Labai ačiū už klausimus. Iš tikrųjų, kiek pamenu pirmąjį variantą, ten buvo labai daug paslaugų numatyta iš esmės be didesnio išvardinimo, kaip dabar yra aiškiau išskirtos sritys, kurias planuojama reglamentuoti, tai tikrai ne viskas, kas mūsųose suprantama kaip papildoma ir alternatyvi medicina, yra sudėta į šitą įstatymą. Pasakysiu, kokia buvo logika.

Iš tikrųjų daug metų svarstoma ir tikrai yra daug daugiau noro, negu čia visko sudėta į įstatymą, kuris yra siauresnis nei visi įvardinti pageidavimai, anksčiau buvę. Bet aš galvoju, kad daug logiškiau priimti tam tikrą reglamentavimą, kai kurias sritis reglamentuoti ir paskui galvoti apie galimybę ką nors papildomai įtraukti ir plėsti, negu be pabaigos ginčytis, iš tikrųjų didelei daliai grupių nesutariant ir neišsiaiškinant, kas ten turi būti, ko neturi būti. Tai yra toks variantas, kuris truputį nepatinka visiems. Ieškant konsensuso, aš manau, tai yra geras variantas.

Dabar dėl rizikų ir žalų apibrėžimo. Iš tikrųjų, matyt, bus verta svarstant komitetuose, jeigu bus Seime pritarimas, išgryninti ir suvienodinti tam tikras sampratas ir teises sąvokas, bet dėl ko kai kur nebus aiškumo, kas tai yra didelė, maža žala ir kas kur gali būti padaryta, tai dėl to, kad skirtingose srityse, kurios bus reglamentuojamos, ir tos žalos galės būti, na, gali įvykti skirtingos. Daug kas turės būti reglamentuota poįstatyminiais teisės aktais. Iš tikrųjų čia viską sudėti į įstatymą nėra jokios galimybės.

PIRMININKAS. Kolega A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, turbūt matėte gana daug ir reikšmingų Teisės departamento pastabų, norėčiau jūsų reakcijos į tai. Mano pagrindinis klausimas būtų toks: ar bus apmokamos paslaugos iš PSDF? Jeigu bus, tai kieno sąskaita? PSDF lėšų ir taip trūksta, mes juk ne pirmus metus visi tai žinome. Kaip šitą problemą spręsimė? Ačiū.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Ačiū už klausimą. Į tą antrąją dalį aš jau atsakiau, kad iš tikrųjų neplanuojama nieko apmokėti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų. Ateityje, jeigu bus sukaupta mokslinių įrodymų, klinikinių tyrimų, kurie įrodys, kad vienas ar kitas metodas yra naudingas, iš tikrųjų padeda ar ligas gydyti, ar palengvinti būklę, kodėl tada nesvars-

tyti? Bet dabar tikrai niekas neplanuoja to daryti. O dėl Teisės departamento išvadų, tai iš tikrųjų į daugelį išvadų bus, aš manau, atsižvelgta, ypač į tas, kurios susijusios su reglamentavimu, svarstymo metu. Natūralu, kad jų yra daug, juk tai yra visiškai nauja sritis, jos tikrai nebuvo ir tikrai buvo labai sudėtinga rengti tuos teisės aktus, juo labiau kad ir lydimųjų yra daug. Bet aš manau, kad tai reikia daryti, nes, kaip ir sakiau, dabar viskas yra pilkoje zonoje, viskas yra šešėlyje, ir aš manau, kad diskutuojant į absoliučią daugumą tų pastabų bus galima atsižvelgti.

PIRMININKAS. Kolega A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas ministre, kolegos minėjo, kad ne pirmą kadenciją tas įstatymas yra svarstomas, o dienos šviesą išvydo tik dabar. Mano klausimas būtų, kaip jūs manote, ar įstatymu ir lydimaisiais teisės aktais vis dėlto reikėtų sureguliuoti tą patį licencijavimo procesą, nes yra intervencinės paslaugos, yra sveikatinimo paslaugos? Šiuo atveju, ką numato pasiimti, kurią dalį, pati Sveikatos apsaugos ministerija? Tai vienas dalykas. Antras dalykas, kokie specialistai atliks tą licencijavimą ir priežiūrą, aš kalbu apie intervencines paslaugas, numatytas Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatyme?

A. VERYGA (*LVŽSF*). Supratau. Ačiū už klausimą. Kaip ir žinote, visą, išskyrus odontologų, licencijavimą sveikatos priežiūros sistemoje atlieka Akreditavimo tarnyba. Šiuo atveju yra nustatomas licencijavimo modelis „D“, tai yra vadinamasis deklaravimo modelis. Vadinasi, jeigu tas subjektas, kuris nori užsiimti tokia veikla, atitiks numatytus reikalavimus ir tai deklaruos, tai jis ir gaus licenciją deklaravęs, kad jis atitinka tokius reikalavimus, o vėliau, aišku, bus vykdoma priežiūra.

Dabar kas ką ir kaip ir kokius turės atitikti reikalavimus. Dalis yra numatyta įstatyme, pagrindiniai principai yra išvardinti, bet visi detalesni reglamentavimai iš tikrųjų bus numatyti lydimaisiais teisės aktais, nes, kaip ir sakau, yra labai daug įvairiausių sričių ir viską sudėti į įstatymą iš tikrųjų yra labai sudėtinga, tuos pačius reikalavimus sudėti. Aš žinau tam tikrus kolegos A. Kirkučio nuogastavimus, kad tai darys specialistai, kurie neturi tinkamos kompetencijos, girdi ministerijoje jų nėra. Tai ministerijoje nėra ir neurochirurgų, ministerijoje nėra ir kardiochirurgų, bet kai reikia sudėlioti visus reikalavimus, normas ir panašius dalykus, yra kviečiami tie žmonės, kurie žino, dirba toje srityje, ir sudėlioja visą reglamentavimą, vėliau tai yra tvirtinama tik ministro įsakymais. Taigi mes jau turime institucijas, kurios atlieka tą licencijavimą, joms tai būtų papildomas darbas, kurio kaštai yra įskaičiuoti, nes yra įskaičiuoti ir papildomi etatai.

PIRMININKAS. Ačiū. Dėl motyvų. A. Matulas – už.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas ministre, aš matau iš kairės pusės (pavardžių neminiu, nes paskui atgal norės atsakyti), žmonių, kurie labai piktinasi, kad ne vieną kadenciją niekas nebuvo spęsta ir dažnai mato, kas nepadaryta prieš tris, keturias kadencijas. Bet aš noriu priminti, kad praeitą kadenciją būtent kairioji dauguma ir tie žmonės, kurie dabar kalbėjo, turėjo valdžią ir kažkaip nerealizavo šito dalyko, nors, rodos, prieš tris kadencijas Sveikatos reikalų komitetas buvo vieningai priėmęs sprendimą, kad toks įstatymas būtų parengtas ir bandytas svarstyti. Bet per pastaruosius aštuonerius metus neatsirado Vyriausybės, kuri šituos dalykus inicijuotų. Galima ir pasveikinti šitą bandymą. Nors Teisės departamento pastabų yra daug ir jos esminės, aš tikiuosi, kad tai neinicijuoja kolegos D. Kepenio, kuris nepasinaudos tuo, jis prieš keliolika metų buvo įsteigęs tam tikrą bendrovę ir rinko investicinius čekius tam, kad po to iš tų lėšų sveikatinėtų žmones. Kiek žinau, tokių žmonių, kuriems negrąžinti pinigai, yra labai nemažai ir raginu žmones nešti dabar tuos investicinius čekius, galbūt D. Kepenis geriau uždirba ir sugebės atiduoti tuos pinigus. Aš manau, kad tokios organizacijos, kokios buvo, arba analogiškos, jeigu atsirastų, tikrai nepasinaudos šituo įstatymu. Tuo labiau kad, turėdami tikslą ištraukti iš pagrindžio kai kuriuos dabar sveikatinimo neva paslaugas teikiančius asmenis, mes nepadarytume atvirkščiai, kai pernelyg griežtai reglamentuosime ir tie žmonės toliau teiks, nes žmonių, kurie yra neviltyje ir tokių paslaugų nori...

PIRMININKAS. Laikas, gerbiamas kolega.

A. MATULAS (TS-LKDF). ...vis dėlto visada atsiranda. Po pateikimo siūlau pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, balsuojame dėl įstatymų projektų Nr. XIIIP-3570, Nr. XIIIP-3571, Nr. XIIIP-3572, Nr. XIIIP-3573. Kas pritaria, balsuoja už po pateikimo, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Po pateikimo.

Kolegos, balsavo 76 Seimo nariai: už – 72, prieš nėra, susilaikė 4. Po pateikimo pritarta.

Kaip pagrindinis siūlomas Sveikatos reikalų komitetas. Ar reikia papildomo? Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti? Ačiū, pritarta. Prašau? A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Aš siūlau, kad kaip papildomas būtų Žmogaus teisių komitetas. Jei bus griežtai reglamentuota, daug žmonių neteks savo veiklos. Reikia labai gerai įvertinti.

PIRMININKAS. Siūlomas Žmogaus teisių komitetas. Dėl visų klausimų? Kolega Antanai, dėl visų klausimų? Reikia? Galime bendru sutarimu? A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Pirmininke, taip pat siūlymas būtų ir Sveikos gyvensenos komisiją.

PIRMININKAS. Sveikos gyvensenos komisija papildoma. Pritariame? Gerai. Sveikatos reikalų komitetas – pagrindinis, Žmogaus teisių komitetas ir Sveikos gyvensenos komisija – papildomi. Svarstome rudens sesijoje.

16.43 val.

Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 3, 13, 24, 25, 28, 31, 32, 39, 40, 46, 48, 49, 53¹, 61, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 76, 84, 86, 88 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 67¹ ir 67² straipsniais įstatymo projektas Nr. XIIIP-3578, Civilinio proceso kodekso 366 ir 367 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3579, Baudžiamojo proceso kodekso XXXV skyriaus pavadinimo ir 456, 457, 458 ir 459 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3580, Administracinių nusižengimų kodekso 658, 659, 660 ir 663 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3581, Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 156 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3582, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 14, 18 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3583 (pateikimas)

Kolegos, kitas darbotvarkės klausimas yra 2-15.1, 2-15.2, 2-15.3, 2-15.4, 2-15.5, 2-15.6. Kviečiu į tribūną teisingumo ministrą E. Jankevičių pristatyti šiuos projektus, tai yra projektas Nr. XIIIP-3578 – Konstitucinio Teismo įstatymo daugelis pakeitimų, Civilinio proceso, Baudžiamojo proceso, Administracinių nusižengimų kodeksai, Administracinių bylų teisenos ir Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymai. Prašom, ministre.

E. JANKEVIČIUS. Seimo nariai, pagrindinis įstatymo projekto tikslas – įgyvendinti šiais metais rugsėjo 1 dieną įsigaliosiantį jūsų priimtą Konstitucijos 106 ir 107 straipsnių pakeitimo įstatymą, kitaip sakant, Lietuvoje įtvirtinti individualaus konstitucinio skundo institutą. Tokie institutai yra beveik visose Europos Sąjungos šalyse, nėra tik Bulgarijoje, Italijoje ir Lietuvoje. Bet aš tikiu, kad su jūsų pagalba mes greitu metu šį trūkumą ištaisysime. Šiuo metu asmuo neturi teisės tiesiogiai kreiptis į Konstitucinį Teismą, o asmens teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą įgyvendinimo tvarka ir jos įgyvendinimo pasekmės nėra vis dar kol kas reglamentuotos.

Taigi pagal siūlomą projektą į Konstitucinį Teismą galės kreiptis asmenys, tačiau tik tuo atveju, kai yra išnaudotos visos teisinės gynybos priemonės visų instancijų teismuose. Pareiškėjai turi turėti jau galutinį ir neskundžiamą sprendimą, tuomet, nepraėjus trijų mėnesių laikotarpiui, pareiškėjui atsiranda nauja galimybė kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl norminio teisės akto atitikties Konstitucijai.

Na, ir mūsų parengtame įstatymo projekte siūloma, kad pareiškėjai gali paduoti skundą patys, su advokato pagalba ir be jo. Išnagrinėjus skundą ir priėmus asmeniui palankų Konstitucinio Teismo nutarimą, asmuo vėl gali tuomet kreiptis į kasacinį teismą. Na, ir skundas į Konstitucinį Teismą bus nagrinėjamas rašytinio proceso būdu, tačiau, esant pareiškėjo prašy-

mui, Konstitucinis Teismas gali nuspręsti ir kitaip ir nagrinėti žodinio proceso būdu. Prašau pritarti. Ačiū.

PIRMININKAS. Jūsų nori paklausti keletas kolegų. J. Sabatauskas pirmasis. Prašau.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Gerbiamas ministre, jūsų teikiamame įstatyme nieko nerandu, kas būtų pasakyta apie tokių asmenų konstitucinio skundo priimtino svastytą, kas tai atlieka, ar tai atlieka bendra tvarka, kaip ir visais kitais atvejais, visos sudėties Konstitucinis Teismas? Jeigu taip, tai kodėl tada jūs nustatote skirtingai, negu Konstitucijos pataisoje nustatyta, ten nėra išskirta subjektų, kurie kreipiasi su individualiuoju skundu, kitokia teisinė padėtis, kad jiems nustatomas trijų mėnesių laikotarpis nuo teismo sprendimo priėmimo, kai kiti subjektai, Seimas, Seimo nariai, Vyriausybė, Prezidentas, dėl įvairių teisės aktų gali kreiptis ir po 10, ir po 20 metų po jo priėmimo. Klausimas, kodėl jūs taip?.. Ar jūs bijote žmonių, ar Konstitucinio Teismo teisėjai bijo žmonių?

E. JANKEVIČIUS. Ačiū už klausimą. Tai bendra tvarka, bet šis įstatymo projektas buvo rengtas kartu su Konstituciniu Teismu, yra suderintas ir priimtas sprendimas. Išanalizavę kitų šalių praktiką, mes matome, kad trys mėnesiai yra pakankamas laikotarpis, tačiau iš tikrųjų yra diskusinis klausimas ir komitete galima priimti kitokį terminą.

PIRMININKAS. Kolega E. Pupinis. Prašau.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas ministre, norėčiau pasiteirauti jūsų dėl kompensavimo. Po Konstitucinio Teismo priimtos nutarties išlaidos, kaip tai bus organizuojama, nes iš tikrųjų tai gali būti susiję su didelėmis išlaidomis. Mes turime keletą tokių pavyzdžių, kuomet Konstitucinis Teismas įdomiai priėmė sprendimą, teisėtai ir teisingai, bet įdomiai, kuomet buvo kompensuojamos pensijos, neatsižvelgiant į Vyriausybės ir Seimo sprendimus, bet iš tikrųjų savotiškai, kad proporcingai, tai yra procentais būtų... negalėjo būti nustatyta proporcingai, bet buvo procentais, ir tai susiję su didelėmis sumomis.

Lygiai taip pat mes einame tam tikru turto restitucijos keliu, iš tikrųjų dar yra daug neišspręstų klausimų didmiesčiuose. Tai gali būti susiję su milžiniškais pinigais. Ar Vyriausybė numatys kokius nors resursus, ar po to turėsime problemų? Ačiū.

E. JANKEVIČIUS. Poįstatyminiuose teisės aktuose bus nustatyta tvarka, tačiau, kalbant apie šį projektą, bylinėjimosi išlaidos galės būti atlygintos iš valstybės biudžeto, jeigu bus, aišku, priimtas palankus sprendimas.

PIRMININKAS. Ačiū, atsakėte į visus klausimus. Dėl motyvų ar yra norinčių kalbėti? (*Balsai salėje*) Nėra norinčių kalbėti. Gal galime bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Ne, negalime. Balsuojame dėl įstatymų projektų Nr. XIIIP-3578, Nr. XIIIP-3579, Nr. XIIIP-3580, Nr. XIIIP-3581, Nr. XIIIP-3582, Nr. XIIIP-3583. Kas pritaria, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Gerbiami kolegos, balsavo 69 Seimo nariai – vienbalsiai pritarta po pateikimo.

Kaip pagrindinis siūlomas, suprantama, Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Pirmininke, pritariate? Ar reikia papildomų? Nereikia. Siūloma svarstyti liepos 9 dieną. Galime pritarti? Ačiū, pritarta.

16.50 val.

Seimo rinkimų įstatymo Nr. I-2721 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3576 (pateikimas)

Kolegos, darbotvarkės 2-16 klausimas – Seimo rinkimų įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3576. Pateikimas. Kviečiu A. Širinskienę pristatyti. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Gerbiami kolegos, teikiamas Seimo rinkimų įstatymo pakeitimo projektas, jo tikslas yra sukurti teisinės prielaidas pasaulio lietuvių rinkimų apygardai atsirasti, tai būtų vienmandatė apygarda. Kaip žinote, Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų pirmame ture diplomatinėse atstovybėse ir konsulatuose balsavo per 52 tūkst. užsienio lietuvių. Antrame ture aktyvumas buvo šiek tiek mažesnis – 44 tūkst. lietuvių. O jeigu lygintume

su 2016 metų Seimo rinkimais, tuo metu mažiausia statistinė rinkimų apygarda buvo 32 tūkst. Taigi faktiškai pasaulio lietuvių aktyvumas rodo, kad jie jau yra ta bendruomenė, kuri pagal savo skaičių gali tikėtis mažiausiai vienos atskiros rinkimų apygardos.

Šiuo metu, kaip žinome, tokios apygardos nėra. Pasaulio lietuvių bendruomenė, Lietuvos piliečiai, gyvenantys užsienyje ir balsuojantys, yra priskiriami Naujamiesčio rinkimų apygardai, tai apygardai, kurios teritorijoje stovi Seimo rūmai. Toks yra įstatymo reguliavimas. Kaip matėme per pastaruosius rinkimus, Naujamiesčio apygarda tikrai labai išsiplečia ir tampa bene didžiausia Lietuvoje, o, kaip žinoma, Konstitucinis Teismas yra atkreipęs ir Seimo dėmesį, priimdamas vieną iš nutarimų, kad vis dėlto rinkimų apygardos Lietuvoje turėtų būti panašaus dydžio.

Būtent to siekiant yra siūloma teikiamame įstatymo projekte pasirinkti tą patį skaičiavimo modelį, kaip ir dabar yra apskaičiuojamas statistinis Lietuvoje esančios vienmandatės rinkimų apygardos dydis. Tai yra, jeigu tikrai užsienyje balsavusių Lietuvos piliečių skaičius perkopia 0,9 vidutinių rinkėjų visuose vienmandatėse rinkimų apygardose skaičiaus, jiems atsiranda galimybė turėti atskirą apygardą. Faktiškai ta 0,9 vidutinių rinkėjų visose vienmandatėse apygardose skaičiaus riba yra ta riba, nuo kurios jau ir Lietuvoje yra formuojama atskira Lietuvos Respublikos teritorijoje rinkimų apygarda.

Taigi tikintis, kad galbūt Seimas pritars dar ir rudens sesijoje įstatymo projektui, būtų galima kalbėti apie tai, kad jau kituose Seimo rinkimuose Pasaulio lietuvių bendruomenė galėtų dalyvauti rinkimuose jau ne Naujamiesčio, o atskiroje vienmandatėje apygardoje. Daug metų jie kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimą prašydami, kad tokia galimybė jiems atsirastų.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiama kolege. Aš kol kas neleidžiu klausinėti, nors čia daug kas nori klausti. Bet aš noriu jūsų paklausti. Pagal Statutą jūs turėjote pateikti ne mažiau kaip 29 Seimo narių parašus. Ar jie yra?

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Jie nebuvo pateikti, nes frakcijoje buvo renkami parašai.

PIRMININKAS. Ne. Sekretariate nėra. (*Balsai salėje*) Stabdome pateikimą, kolegos, ir reikės tuos parašus vis dėlto pateikti. Ačiū.

16.54 val.

Miškų įstatymo Nr. I-671 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2265 (svarstymas)

Kolegos, liko rezerviniai. (*Balsai salėje*) Taip, viską išsaugosime. Kolegos, pirmas rezervinis – Miškų įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2265. Kviečiu kolegą K. Bacvinką. (*Balsai salėje*) Svarstymas. Kolega J. Džiugelis – dėl vedimo tvarkos. Prašom.

J. DŽIUGELIS (TS-LKDF). Pirmininke, dėl vedimo tvarkos.

PIRMININKAS. Prašom.

J. DŽIUGELIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, įstatymo projektas yra tikrai labai geras, tai yra techninio dalyko klausimas. Aš siūlau tiesiog balsuoti dėl tų 29 parašų, ir viskas. Ar nebūtų galima taip padaryti?

PIRMININKAS. Negalime balsuoti. Atsiprašau, bet yra Statutas. Prašau. Kviečiu vis dėlto K. Bacvinką. Projektas Nr. XIIIIP-2265.

K. BACVINKA (LVŽSF). Aplinkos apsaugos komitetas svarstė šį projektą. Komiteto sprendimas: atmesti Miškų įstatymo Nr. I-671 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-2265, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento, Europos teisės departamento prie Teisingumo ministerijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Konkurencijos tarybos bei Vyriausybės išvadas. Balsavimo rezultatai: už – 5, prieš nebuvo, susilaikė 3.

PIRMININKAS. Ačiū. Nori pasisakyti už S. Gentvilas. Prašau.

S. GENTVILAS (LSF). Kviesčiau pritarti abiem įstatymų projektų atmetimams. Pagrindinė argumentacija yra ta, kad Vyriausybė savo programoje yra numčiusi didinti ir leisti leng-

viau konsoliduoti miškų plotus. Miškas turi ypatybę, kad jis vidutiniškai auga 70 metų, priešingai nei žemės ūkyje, kur nuimamas derlius kasmet. Miško augimas yra žymiai imlesnis plotui, todėl reikia turėti didelius miškų plotus. Vykdamas urėdijų reformas, aiškinamajame raštinėje valdantieji ir Aplinkos ministerija rašė, kad 20 tūkst. hektarų yra per mažas plotas ūkiškai ir efektyviai užsiimti veikla, nes tam reikia nusipirkti ir technikos, todėl reikia imtis skirtingų urėdijų sujungimo. Tuo tarpu abu, tiek gerbiamo J. Razmos, tiek iki tol dar nebuvusio aplinkos ministro K. Mažeikos, siūlymai riboti miškų nuosavybės plotą 1 tūkst. arba 1,5 tūkst. yra absoliučiai nelogiški ir prieštaraujantys pačių valstiečių inicijuotai urėdijų reformai, kur kalbėta, kad 20 tūkst. hektarų yra per mažas plotas efektyviam miškų ūkininkavimui. Kviesčiau atmesti abu projektus ir balsuoti už komiteto siūlymą atmesti.

PIRMININKAS. Ačiū. J. Razma – prieš. (*Balsai salėje*) Jurgis Razma – prieš.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, aš manau, kad Aplinkos apsaugos komitetas negina miškų. Labiau gina tų perdirbėjų interesus, kurie nieko prieš supirkti didžiulius miškų plotus. Ar mes atsikvošėsime tik tada, kai paaiškės, kad yra taip, kaip su žeme, kai didžiuliai žemės plotai tiesiogiai ar netiesiogiai sukoncentruojami kelių įtakingų asmenų rankose.

Aš siūlau tikrai nepritarti tokiai išvadai. Tuomet galėtume skirti kitą komitetą, kuris gal atsakingiau pasižiūrėtų į šitą klausimą. Ta ploto ribojimo riba gali būti ir didesnė nei pirminis pasiūlymas, bet kažkokia ji turėtų būti, manau. Negalima taip atmesti projekto ir sakyti, pirkitė, kiek norite, centruokite, kaip norite, darykite čia pramoninius miškus ir važiuojame į priekį į nieką nežiūrėdami. Manau, kad komitetas tikrai neatliko savo misijos. Labai gaila, nes būtent iš to komiteto galima to tikėtis. Siūlau atmesti išvadą.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, balsuojame, nėra bendro sutarimo. Kas pritaria įstatymo projektui Nr. XIII-2265... (*Balsas salėje*) Už išvadą... atmesti, taip. Kas už tai, kad atmetume išvadą, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. (*Šurmuly salėje*)

Gerbiami kolegos, balsavo 69 Seimo nariai: už – 42, prieš – 12, susilaikė 15. Pritarta. Kitaip sakant, atmesta.

16.59 val.

Miškų įstatymo Nr. I-671 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2288 (svarstymas)

Darbotvarkės r-2 klausimas – Miškų įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2288. Kviečiu taip pat K. Bacvinką į tribūną. Prašom pristatyti. Taip pat atmesti.

K. BACVINKA (*LVŽSF*). Komitetas svarstė ir šį projektą. Komiteto sprendimas yra atmesti. Balsavimo rezultatai: už – 5, prieš nebuvo, susilaikė 3.

PIRMININKAS. Ačiū. Už norėtų kalbėti S. Gentvilas. Prašau.

S. GENTVILAS (*LSF*). Panaši argumentacija, tik užjausiu gerbią J. Razmą, nes dėl jo projekto buvo paprašyta Vyriausybės išvados ir parašyta neigiama. O dėl šito projekto nėra Vyriausybės išvados, bet tie patys argumentai – miškus reikia stambinti. Vidutinė valda šiandien yra vos 3,5 hektaro miško ir dažnai tas savininkas net nenuvažiuoja daugelį metų į tą mišką. Tam, kad būtų miškas prižiūrimas, žiūrima profesionaliai, reikia, kad iš tikrųjų jie stambėtų, ir to nereikėtų uždrausti, o skatinti. Kviečiu atmesti įstatymo projektą.

PIRMININKAS. Ačiū. Prieš – V. Rinkevičius.

V. RINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, aš siūlau balsuoti prieš šį projektą, kadangi tiesiog Lietuvoje vyksta procesai, kai keletas verslo grupių superka miškus, ir tai daugiausiai užsienio kapitalo. Kaip buvo ir su žemės paskirties žeme, čia jau kolegos minėjo, ir visi tada buvo labai prieš, ir priėmėme, kad 500 hektarų žemės paskirties žemės galima turėti vienam subjektui. Puikiai veikia tas įstatymas ir, man atrodo, stabilizavosi rinka, ir nėra jokių priešpriešų.

Noriu kolegai S. Gentvilui pasakyti, kad 20 tūkst. dėl urėdijų tai yra valstybinė, tai yra neprivatus asmuo, o valstybinė, kuri atlieka ne tik miško ruošos, bet daugelį kitų funkcijų... Vi-

siškai negalima lyginti. Pavyzdžiui, teko būti Švedijoje, viename miško ūkyje, kur šeima ūkininkauja jau kokius 300 metų. 1 tūkst. 500 hektarų jie turi nuosavo miško ir ten puikiai tvarkosi, ir sako iš 1 tūkst. 500 galima pasiturinčiai, gerai gyventi, tradicijos, verslas eina ir miškai prižiūrimi. Kaip vienas pavyzdinių ūkių, švedai patys veža rodyti, kaip reikia tvarkytis su miško ūkiu. Tai 1 tūkst. 500, manau, yra optimalus miško plotas, kurį gali turėti vienas savininkas ir puikiai iš to gyventi.

Jeigu mes norime atiduoti miškus kitiems, kad supirktų, ir lietuvius išmiškinti, ypač smulkius miško savininkus, tai eikime tuo keliu. Aš manau, kad tai ne tas kelias. Atsikvošėsi po metų, trejų, ketverių ar penkerių susiėmę už galvų, ką mes padarėme, kodėl mes anksčiau to nesiėmėme, kur mes buvome, kokie mes bepročiai ir kvailiai. Nebūkime kvailiai, būkime protingi dabar, šiandien ir atmeskime tą projektą ir nustatykime 1 tūkst. 500 hektarų vienam asmeniui, ir tai bus optimalu.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, sutarimo nėra. Balsuojame dėl įstatymo projekto. Kas už atmetimą, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Balsavimas pradėtas dėl projekto Nr. XIII-2288.

Gerbiami kolegos, už balsavo 7, prieš – 39, susilaikė 24. Nepritarta.

Tada mes turėtume skirti kitą pagrindinį komitetą. (*Balsai salėje*) Kaimo reikalų komitetas? Galime pritarti? Pritariame. Tada dėl datos. Turbūt rudens sesijoje, kitaip neišeina. Rudens sesijoje tinka? Kaimo reikalų komitetas ir rudens sesija.

Rezervinis 3 klausimas. Prašau, S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, pats įstatymo iniciatorius K. Mažeika komitete balsavo už tai, kad projektas būtų atsiimtas ir atmetas. Aš suprantu, kad tai yra paties iniciatoriaus noras, kad įstatymas būtų tobulinamas. Dabar jeigu kalbate apie užsieniečius, investuojančius Lietuvoje į mišką, tai aš labai sveikinu dėl to, kad jie tai daro, nes investicija į miškus yra ilgalaikė investicija, jos negali kaip vieno ar kito paslaugų centro darbuotojo atleisti ir kitą dieną išnešti pinigus iš Lietuvos. Tai yra pinigai, kurie yra nusodinti čia, Lietuvoje, ir jie yra suinteresuoti, kad šita žemė būtų apsaugota. Tai toks pats svarbus geopolitinis ginklas ir apsauga, kaip ir krašto apsauga. Kviečiu gerbti užsienio investicijas Lietuvoje ir jas skatinti, o ne atstumti.

PIRMININKAS. V. Rinkevičius. Prašau.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Dėl šio projekto autorių. K. Mažeika buvo vienas iš autorių, bet jis ne vienas buvo. Kiti autoriai, tarp jų ir aš pasirašiau tą projektą, buvau vienas iš autorių. Aš, pavyzdžiui, neatsisakau ir laikausi tos nuomonės, kuri buvo nurodyta projekte.

O dėl užsieniečių, kad investuoja, gal gerai. Latvijoje anksčiau jie buvo labai liberalizavę, bet jie susigriebė per vėlai, kaip lietuviai, ir dabar gailisi. Bandė priimti įvairius reglamentuojančius įstatymų projektus, ribojančius laisvą pardavimą, tačiau dabar padaryti tą sunku. Jie praleido tą progą, tačiau mes nepraleiskime jos ir laikykimės toliau.

PIRMININKAS. J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš tik pasiūlymą dėl svarstymo datos. Manau, kadangi Kaimo reikalų komitetas svarstė tą projektą kaip pagalbinius, tikrai galėtų greitai apsvarstyti ir mes galėtume turėti svarstymo stadiją pratęstoje sesijoje, o ne rudens sesijoje. Tai toks būtų siūlymas.

O šiaip sveikinu, kad Valstiečių ir žaliųjų frakcija, nors balsuoja šiek tiek nenuosekliai, už mano beveik identišką projektą nepakilo ranka balsuoti, bet nors už šitą pabalsavo. Tai viskas gerai, aš nepyktu.

PIRMININKAS. A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Ačiū, pirmininke. Aš tiesiog reaguojau į užsieniečių investicijas į miškus. Taip beatodairiškai kertamų miškų nebuvo net sovietmečiu. Šluoja kvartalais be jokios atrankos ir viskas iškeliauja, visa žaliava. Tai nėra investicija, tai yra miškų niokojimas. Labai gaila, kad būtent valstiečiai ir žalieji yra dabar valdžioje, ir ta primesta reforma, kurios vadovas pats jau tepa slides ir bėga, aš turiu omenyje vadovą M. Pulkauninką, kuris atkeliavęs

į šias pareigas be jokio supratimo apie mišką... Aš norėčiau, kad būtų atkreiptas dėmesys, ir nereikia vadinti to investicija, kai mūsų žaliava be pridėtinės vertės išvežama iš Lietuvos.

PIRMININKAS. Ačiū. K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Iš tikrųjų mes galime greitai apsvarstyti, rytoj posėdis vyksta. Aš žiūriu į pirmininką. Galbūt gali būti kaip papildomas klausimas, kad nesitrukdytume.

Dėl geopolitinės saugos aš noriu pasakyti. Latvijoje, Estijoje pokariu buvo mažiausias partizaninis pasipriešinimas ir ten žemė, buvo stambūs dvarai, miškus taip pat valdė užsieniečiai. O Lietuvoje, mes žinome, buvo didžiausias pasipriešinimas pokariu, partizanai, štai mes tik dabar paskutinio partizano palaidojimo vietą suradome. Žmogus kovojo už savo nuosavybę ir kovoja, kai jis gyvena savo žemėje.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, rezervinis 3 klausimas. Pasiūlymas dėl svarstymo datos. Jei Kaimo reikalų komitetas apsvarstys greitai... Kaimo reikalų komitetas. Gerai, jei apsvarstysite greitai, įtrauksime į darbotvarkę dar šioje sesijoje. Į pratęstą pavasario sesiją. Ačiū, kolegos.

17.08 val.

Miškų įstatymo Nr. I-671 4¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2599(2) (svarstymas)

Rezervinis 3 klausimas – Miškų įstatymo Nr. I-671 4¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2599(2). Taip pat kviečiu K. Bacvinką. Svarstymas.

K. BACVINKA (LVŽSF). Aplinkos apsaugos komitetas svarstė šį projektą. Komiteto sprendimas: pritarti įstatymo projektui. Balsavimo rezultatai: pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Ačiū. Nepabėkite, Kęstuti. Jūsų nori paklausti K. Starkevičius. A, čia diskusija, atsiprašau. Prašom. K. Starkevičius. Iš vietos, gerai. Atsisakote.

Gerai, kolegos, motyvai. Nėra motyvų. Balsuojame po svarstymo. Atsiprašau, Kaimo reikalų komitetas. Algimantai, labai atsiprašome. Prašom. Papildomas komitetas dar turi nuomonę. Prašom. Kaimo reikalų komitetas

A. SALAMAKINAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke, nepagalvokite, kad aš veržiuosi į tribūną, bet bus padaryta įstatymo svarstymo klaida ir turės Etikos ir procedūrų komisija grąžinti atgal į svarstymo stadiją. Kaimo reikalų komitetas apsvarstė, 5 balsavus už, niekam nebalsavus prieš ir susilaikius, projektui pritarta.

PIRMININKAS. Ačiū. Dar sustiprinote. Gerai. Balsuojame, kolegos, dėl Miškų įstatymo 4¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2599(2). Kas palaiko, balsuoja už... (*Balsai salėje*) Po svarstymo. Kas turi kitokią nuomonę, balsuoja už arba susilaiko. (*Balsai salėje*)

Gerbiami kolegos, balsavo 69 Seimo nariai: už – 65, prieš nėra, susilaikė 4. Po svarstymo pritarta.

17.11 val.

Seimo rinkimų įstatymo Nr. I-2721 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3576 (pateikimo tęsinys)

Kiek aš žinau, kreipiuosi į A. Širinskienę, yra 29 parašai? Yra. Kolegos, galime tęsti? Galime. Prašom. Įstatymo nereikia, pereiname iš karto prie klausimų. Grįžtame prie klausimų. Pirmasis klausia M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama pranešėja, šiek tiek užsiminiau jums, kad Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad apygardų dydžiai negali skirtis daugiau kaip 10 %. Mes tą žinome ir prieš praeitus rinkimus apygardos buvo koreguojamos. Dabar apygardos yra skaičiuojamos pagal nominalų skaičių, tai yra kiek ten yra rinkėjų, o ne kiek ateina balsuoti. Tuo tarpu užsienio apygardą skaičiuojame pagal tiek, kiek ateina. Kadangi čia atėjo, per praeitus rinkimus užsiregistravo 63 tūkst., atėjo 44 tūkst., tai formaliai pagal atėjusių rinkėjų skaičių užsieniui priklauso ne viena, o dvi apygardos, mažiausiai dvi

apygardos. Štai Antakalnio apygardoje per Seimo rinkimus balsavo 21 tūkst. asmenų. Tai jeigu skaičiuojame pagal tą pačią logiką ir pagal tą patį principą, ir pagal Konstitucinio Teismo išaiškinimą, tai užsienyje dalyvaujantiems asmenims priklauso ne viena, bet dvi vienmandatės. Mano klausimas, ar nesvarstytumėte tobulinti šį įstatymo projektą atsižvelgiant į tai, jog jis negali neatitikti Konstitucijos pagal išaiškinimą?

PIRMININKAS. Prašau.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Aš manyčiau, kad pagrindinis komitetas svarstydamas iš tikrųjų tobulins ir nėra problemos formuluoti daugiskaitos ten, kur dabar yra suformuluota vienaskaita, bet vertinant, koks yra aktyvumas per Seimo rinkimus, ir vertinant, kiek padidėja aktyvumas, kai yra Prezidento rinkimai, tai yra svarstytina, ar tikrai susirinktų dvi apygardos. Kita vertus, kada mes matome didėjantį Pasaulio lietuvių bendruomenės aktyvumą, tikėtina, kad tos dvi apygardos greičiausiai ir būtų realus dalykas.

PIRMININKAS. E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiama pranešėja, na, čia dar ir Teisės departamentas tokį klausimą iškelia, kaip bus formaliai. Iš tikrųjų Naujamiestyje dabar yra rinkimų apygarda, yra komisija, ten skaičiuoja. O ta užsienio apygarda kaip tokia daugiau būdavo menama, visos užsienio šalys. Tai kaip formaliai čia bus, ar kažkur bus numatyta Vyriausiojoje rinkimų komisijoje ta komisija, ar kur nors iškelta į užsienį, nes čia vėlgi formalus darbas suskaičiuoti biuletenius, juos sudėti, supakuoti ir atvežti į Vyriausiąją rinkimų komisiją. Tai kaip čia bus šiuo atveju?

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Kaip žinote, visi rinkimų apygardų adresai, konkretūs adresai yra tvirtinami Vyriausiojoje rinkimų komisijoje, tai ir šiuo atveju priėmus įstatymą niekas netrukdytų Vyriausiajai rinkimų komisijai patvirtinti adresą, kuriuo būtų siunčiami ar atvežami tie užsienio lietuvių vokai. Šiuo atveju jie būdavo priskaičiuojami ir patekdavo į Naujamiestį. Atitinkamai galbūt atsirastų kitas adresas, kur tas skaičiavimas būtų atliekamas.

PIRMININKAS. Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Aš tiesiog pritariu anksčiau kalbėjusiems kolegoms dėl kelių apygardų. Galbūt reiktų komitete svarstant pamąstyti, kaip organizuoti rinkimus šioje ypatingoje ar keliose apygardose, nes čia labai sunku pasiekti rinkėją. Galbūt partijos ar net valstybė galėtų padėti toms partijoms įsteigti savo atstovybes tam tikruose taškuose, kur daugiau lietuvių. Taip pat svarstytina, nes pasaulio lietuviai vis apie tai kalba, apie to internetinio balsavimo panaudojimą kaip tam tikrą pavyzdį bandant pažiūrėti, ar jis veiktų šioje apygardoje, nes vis tiek pasiekti tuos šimtus tūkstančių žmonių per rinkimus yra labai sunku. Tiesiog siūlau pagalvoti rimtai gal net su pasaulio lietuviais, kurie netrukus susitiks Nidoje, pamąstyti, kaip geriau jiems padėti dalyvauti mūsų rinkimų procese.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Taip, iš tiesų jūs žinote ir tie, kurie dirbome darbo grupėje dėl dvigubos pilietybės tvarkydami Referendumo, Prezidento rinkimų įstatymų tekstus, mes siūlėme ir paskui Seimas pritarė, kad papildomos balsavimo vietos užsienyje atsirastų. Ta patirtis yra. Matyt, dabar po rinkimų jau praėjus laikui reikės paprašyti ir apibendrinti, nes jeigu papildomos balsavimo vietos užsienyje pasiteisina, be abejo, tai vienas iš tų variantų, kuris galėtų atsirasti ir Seimo rinkimų įstatyme. Tuo labiau dar, kad daugiau kaip metai iki rinkimų yra likę ir Seimas galėtų ir Seimo rinkimų įstatyme numatyti papildomas balsavimo vietas taip pat, kad tas prieinamumas teritoriškai būtų didesnis.

PIRMININKAS. J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama kolege, paprastai tose valstybėse... organizuojamos užsienio rinkimų apygardos tose valstybėse, kurios turi tokią gana didelę kolonijinę patirtį. Tai yra buvusios imperijos, kurios turi vadinamąsias užjūrio teritorijas. Pavyzdžiui, Prancūzijoje yra renkamas parlamentaras, už kurį balsuoja ne Europos gyventojai, o Pietų Amerikos arba Centrinės Amerikos. Šiame projekte jūs numatote kiekvienais metais likus metams iki rinkimų *ad hoc* peržiūrėti, ar rengti užsienyje rinkimus, ar nerengti. Išeina tokia nestabilumo situacija, kai iš esmės neaišku, ar bus per kitus Seimo rinki-

mus ta apygarda, ar nebus. Dabar jūs projekte rašote „paskutiniuose rinkimuose“. Paskutiniai Prezidento rinkimai ir Seimo rinkimai – tai tikrai ne tas pats ir rinkėjų skaičius būna skirtingas. Ar nereikėtų taisyti taip, kad pagal Seimo rinkimų paskutinius rezultatus?

Iš kitos pusės, tas nenuolatinumas irgi, manau, nesudaro stabilumo. Šiaip Teisės departamento yra pastaba, kad prieštarauja Konstitucinio Teismo doktrinai.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Jeigu būtų, tai prieštarautų. Ten daugiau taip yra turint omenyje tuos 10 %. Bet reikėtų atkreipti dėmesį, kad ir Lietuvoje esančios rinkimų apygardos nėra stabilios. Kiek man žinoma, šiuo metu ar septynios, ar aštuonios jau neatitinka Konstitucinio Teismo reikalavimų, dėl to VRK turės peržiūrėti ir Lietuvoje esančių rinkimų apygardų ribas. Tai yra natūralu, nes Lietuvos gyventojai migruoja, arba migruoja į užsienį, arba migruoja valstybės viduje, tiesiog persikelia iš regionų į didesnius centrus. Tas peržiūrėjimas, netgi nekalbant apie Pasaulio lietuvių bendruomenei skirtą apygardą, bet ir apie apygardas valstybės viduje, yra natūralus procesas, kuris neišvengiamai vyksta, ir panašu, kad vyks prieš kiekvienus rinkimus. Šiuo atveju tiesiog VRK būtų laisva matydamą paskaičiavimus, ar galima planuoti vieną ar dvi, ar galbūt kitais metais susiklostys ir taip, kad nė vienos Pasaulio lietuvių bendruomenei skirtos apygardos.

PIRMININKAS. A. Armonaitė. Prašau.

A. ARMONAITĖ (MSNG). Dėkoju. Iš tiesų palaikau šią idėją. Panašu, kad mes net Seime rasime sutarimą, kas ne taip dažnai iš tikrųjų įvyksta.

Mano klausimas dėl balso atidavimo galimybių užsienio lietuviams. Šiek tiek apie tai jau buvo kalbėta šiandien. Mes negalime nieko padaryti, kai paštas blogai veikia kažkur Lotynų Amerikoje ar Afrikoje. Matyt, tai, kad buvo daugiau balsavimo vietų per pastaruosius rinkimus, turėjo įtakos aktyvumo augimui.

Kita vertus, vis dar nepakankamai, mano požiūriu, ir VRK, ir diplomatinės atstovybės padarė, kad išvengtume visokių kuriozinių situacijų, pavyzdžiui, kai grįžta Australijoje masiškai biuleteniai atgal, nors žmonės išsiuntė paštu savo balsą. Ar yra dar kažkokių kitų priemonių, kurias jūs matytumėte, kad būtų galima pritaikyti būtent aktyvumui didinti, kad žmonės atiduotų balsus užsienyje? Dėkui.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Reikėtų analizuoti tas priežastis, kodėl grįžta laiškai, galbūt yra adresas tiesiog ne visai tinkamai nurodytas. Tokių atvejų, kiek aš suprantu, yra pasitaikę. Tačiau, kita vertus, na, matyt, elektroninis balsavimas, dėl kurio tikrai, aš manau, didelė dalis mūsų turi tam tikrų nuogastavimų, ypač dėl kibernetinės saugos užtikrinimo, kada mes žinome, kad kitose Europos valstybėse Rusija ar kitos nedraugiškos kaimynės bando kištis į rinkimų eigą, tai irgi yra išeitis, tik klausimas, žinant tą kibernetinės saugos situaciją, ar tai yra greita išeitis ir greitai laiku pasiekama.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, dėl motyvų ar yra norinčių? (*Balsai salėje*) S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, aš šiek tiek norėčiau atkreipti dėmesį į Teisės departamento išvadą. Jinai yra aiški ir konkreti, kad įstatymo projektas galimai prieštarauja Konstitucijai. Atsivertus Konstitucinio Teismo 2015 m. spalio 13 d. nutarimą, tenai buvo Seimo narių kreipimasis į Konstitucinį Teismą dėl to, kad buvo taikomos skirtingos perskaičiavimo tvarkos apygardose. Vienur buvo pagal Seimo galiojantį įstatymą nuokrypis 20 %, kitur – 50 % tam, kad perskaičiuotų apygardas. Konstitucinis Teismas tada, 2015 metais, pasisakė aiškiai – visi rinkėjai yra lygūs ir negali būti vieno rinkėjo ar kito rinkėjo balsas svaresnis, todėl buvo išlyginta apygardų perskaičiavimo kvota, kad nuokrypis turi būti vienodas.

Čia Teisės departamentas pasako aiškiai: negali būti užsienio lietuviams taikoma skirtinga kvota. Aš suprantu, gerbiama Agnė, kadangi yra Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkė, lyg ir savaime ateina į tribūną ir teigia, kad čia nėra prieštaravimo, bet vis tiek pagal tvarką turi būti Teisės ir teisėtvarkos komiteto įvertinimas, ar tikrai neprieštarauja Konstitucijai. Ir ne veltui tai yra paprašyta. Prašau balsavimo iki, nes gali būti padaryta didelių klaidų.

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega, čia nėra taip kategoriškai pasakyta. Tokia situacija galėtų neatitikti doktrinos – tik taip pasakyta.

Prašau, kolegė A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Aš norėjau atkreipti dėmesį, kad ten yra pasakyta, jeigu būtų, tai būtų. Šiuo atveju mes net nežinome, kokių greičiu, ar kitiems Seimo rinkimams bus spėta, galbūt bus vėlesnė įsigaliojimo data. Dabar pasakyti, kad jeigu būtų, tai būtų, tikrai yra labai sudėtinga. Dėl tos priežasties Teisės departamentas, kaip matote, ir nejuodino to teksto, nes kada yra konstatuojamas pažeidimas, tai tas yra žymima paryškintai. Taip pat nebuvo gauta Teisės ir teisėtvarkos komitete Teisės departamento kreipimosi dėl prieštaravimo. Tiesiog yra atkreiptas dėmesys, kad tokia faktinė situacija yra galima. Pagrindinis komitetas, kad išvengtų tokios netgi teorinės galimybės, gali ramiai pataisyti daugiskaitą, ir jokių prielaidų, kas būtų, jeigu būtų, nebelieka.

PIRMININKAS. Ačiū. Dar S. Jovaiša nori. Prašau.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiama Agnė, gal nepabėkite toli nuo mikrofono, nebuvo man progos užduoti klausimą, tai aš šiokį tokį pasamprotavimą. Kodėl išeivis, sakykim, gyvenantis užsienyje, būtinai turi balsuoti už jam siūlomą kandidatą, pavyzdžiui, Vilniuje? Aš sutinku, kad jūsų šitas projektas tikėtų galbūt Prezidento rinkimams, nes ten yra 10–15, viskas aišku, bet kodėl aš, anykštėnas, turiu balsuoti už Vilniuje man pasiūlytą kandidatą? Ir kaip tokią mano nenorą jūs vertinsite – kaip neatėjimą ar pasyvumą balsuojant? Todėl aš tikrai...

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega, negalėsiu suteikti to klausimo, nes baigėsi laikas. Komitete galite diskutuoti, bet klausimas svarbus.

Kolegos, už nori kalbėti M. Majauskas. Prašau.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Už. Aš tikrai pakartosiu, kad galimas prieštaravimas Konstitucijai yra, bet jis yra tik vienu požiūriu, tai, jog yra numatoma viena vienmandatė. Pagal faktinį balsų skaičių antrame ture, atkreipiu dėmesį, antrame ture nebuvo referendumo dėl dvigubos pilietybės, kuris, numanoma, galėtų pritraukti daugiau rinkėjų nei paprastai. Antrame ture nebuvo klausimo dėl dvigubos pilietybės ir balsavo tiesiog dėl Prezidento. Į antrąjį turą atėjo 44 tūkst. Lietuvos piliečių, kai tuo tarpu normalioje apygardoje, tarkime, mano gimtajame Senamiestyje, ateina 21 tūkst.

Kadangi rinkimų dydis užsienio diplomatinėse atstovybėse, dalyvaujančių rinkėjų skaičius yra skaičiuojamas ne pagal deklaruotą (nes deklaruotą gali būti labai daug, užsiregistravusių – dar daugiau), o pagal faktiškai atėjusių skaičių, tai 44 tūkst. yra prilyginami daugiau kaip dviem vienmandatėms. Taigi turėtų būti ne viena vienmandatė užsienio piliečiams, o dvi vienmandatės užsienio piliečiams. Kviečiu pritarti ir svarstymo stadijoje tobulinti įstatymą taip, kad jis neprieštarautų Konstitucijai.

PIRMININKAS. J. Razma – prieš.

J. RAZMA (TS-LKDF). Tikrai balsuosiu prieš ir kviečiu kitus tai padaryti, nes šis projektas dar papildomai atskiria į užsienį išvykusius Lietuvos piliečius nuo Lietuvos. Mes tarsiu tuo projektu pasakome: jūs atskiri, jums atskira apygarda, jūs išsirinkite savo atstovą. Aš nematau, kad eilinis iš Lietuvos į užsienį išvykęs žmogus to tikrai nori. Jeigu jis išvyko iš Anykščių, turbūt labiau nori balsuoti už tą kandidatą, kuris ten kandidatuos. Jeigu išvyko iš Naisių, turbūt už ten esantį kandidatą. Ir aš manau, kad mes turėtume eiti priešinga kryptimi, kad kaip tik sudarytume galimybes kiekvienam užsienyje gyvenančiam lietuviui pasirinkti, kurioje apygardoje jam balsuoti, ir tai būtų pritaikoma ir dėl savivaldybių rinkimų, nes dabar visi užsienio lietuviai turi balsuoti už Vilniaus merą. Tikrai ne kiekvienam tas rūpi ir ne kiekvienas turi ryšį su Vilniumi. Todėl aš kviečiu nepritarti kaip iš esmės ydingam projektui, kuris iš tikrųjų turi ir tą konstitucinį ydingumą, nes bus tikrai sudėtinga užtikrinti 10 % nuokrypį nuo vidutinės Lietuvos apygardos.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, neturime bendro sutarimo. Balsuojame po pateikimo dėl įstatymo projekto Nr. XIIIP-3576. Kas palaiko, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Po pateikimo.

Gerbiami kolegos, balsavo 56 Seimo nariai: už – 36, prieš – 10, susilaikė 10. Pritarta po pateikimo. Kaip pagrindinis siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Galime

pritarti? Pirmininkė linkčioja. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti? Papildomų nereikia. Ačiū.

17.28 val.

Seimo rezoliucijos „Dėl vienmandatės apygardos išskyrimo užsienyje registruotiems rinkėjams“ projektas Nr. XIIIP-3518 (pateikimas)

Kolegos, mums liko dar vienas rezervinis klausimas, aš norėčiau pasitarti su jumis. Mes jau pradėjome šį klausimą svarstyti, bet dar yra rezerve rezoliucija dėl vienmandatės. Ar mes čia su logika neprasilenkėme? Mes jau pradėjome svarstyti įstatymo projektą, ar reikia dar rezoliucijos? (*Balsai salėje*) Gerai, prašom pateikti. Kviečiu S. Gentvilą. Prašom Simonai, trumpai.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, būsiu konkretus ir aiškus, niekas nedraudžia Vyriausiajai rinkimų komisijai jau šiandien išskirti atskiros apygardos užsienyje gyvenantiems lietuviams ir, kaip gerbiamas M. Majauskas pasakė, užsienio lietuviai netgi į dvi turėtų pretenduoti pagal pastaruosiuose rinkimuose balsavusiųjų skaičių. Man atrodo, ginčijamės tik dėl metodikos. Seimo rinkimų įstatymo 8 straipsnis nurodo, kad, nuokrypiui įvykus, 20 % padidėjus skirtumams, reikia, kad pati Vyriausioji rinkimų komisija perskaičiuotų. Įstatymo nereikia keisti ir tiesiog šia rezoliucija mes skatiname Vyriausiąją rinkimų komisiją vėliausiai 180 dienų iki Seimo rinkimų perskaičiuoti apygardas, išskirti atskirą apygardą pagal pateiktus duomenis užsienio lietuviams ir 80 dienų iki rinkimų nustatyti šios apygardos ribas, dydį ir centrą. Mielai atakyčiau į klausimus.

PIRMININKAS. E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Vis dėlto remiantis J. Razmos argumentais, kad, ko gero, daugiau integruotųsi, jeigu žmonės balsuotų savo apygardose, domėtųsi savo reikalais, iš kur jie kilę, palaikytų tam tikrus ryšius negu atskira rinkiminė apygarda, kodėl jūs galvojate, kad taip negalėtų būti? Kodėl jūs siūlote labiau atskiriantį veiksma negu J. Razma? Ačiū.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas kolega, man atrodo, čia yra didelė pagalba Ž. Pavilioniui ir kitiems būsimiems vienmandatininkams, nes jie specifiškai galėtų orientuotis į migracijos problemas, į kalbos, mokyklų, esančių užsienyje, išsaugojimą ir tai nebūtų siejama su viena ar kita fizine vienmandate čia, Lietuvoje. Vertybinis klausimas, bet, man atrodo, dėmesio užsienio lietuviams būtų daugiau, o ne mažiau.

PIRMININKAS. J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, ir be jūsų siūlymų, jei užsienio lietuvių dabar tiek padaugėjo, kad jie užpildo vieną apygardą, tai čia nieko nereikia keisti. Tiesiog čia gyvenančius tuos naujamiesčių rinkėjus turės Vyriausioji rinkimų komisija padalinti kitoms apygardoms, ir čia viskas išsispręs. Jeigu, kaip teigiate, jau yra tiek tų rinkėjų, kad jie atitinka vidutinę Lietuvos apygardą ir net viršija, gal net dalį reiks įrašyti kažkur kitur. Čia mes iš principo, jūs turbūt sutiksite, nieko naujo nepasiūlome. Ir ar jūs manote, kad štai vienas išrinktas Seimo narys gali efektyviai atstovauti ir pasiekti, kad būtų užsienio lietuviams svarbūs klausimai išspręsti? Ar vis dėlto mes neturime žiūrėti, kad pagrindinės politinės partijos savo programose jau visų frakcijų balsais tuos dalykus spręstų ir į savo gretas pakviestų daugiau ir užsienyje gyvenančių lietuvių?

S. GENTVILAS (LSF). Visų pirma leiskite, Jurgi, jums atsakyti, kad įstatymai yra geri ir jų nereikia keisti. Praeitą įstatymo projektą gerbiamų R. Karbauskio ir A. Širinskienės... nereikalingas pakeitimas, nes pagal šiandieninę tvarką Vyriausioji rinkimų komisija turi atlikti šį darbą. Bet mes, Seimas, turime paskatinti tiesiog, kad būtų atsižvelgta, jog įstatyme numatytos kvotos yra jau pasikeitusios ir kvalifikuojasi užsienio lietuviai nuosavai, asmeninei, apygardai. O klausimą, ar čia gerai, ar ne, aš palieku jūsų balsavimui.

PIRMININKAS. Ačiū, kolegos. Dabar aš vis dėlto kolegų klausiu. Matote šią rezoliuciją, kuri siūlo: Vyriausioji rinkimų komisija ir panašiai, ragina paskirstyti ir panašiai, tai yra išdės-

to įvairiausius argumentus. Bet primenu dar kartą, mes jau pradėjome svarstyti įstatymo projektą. Tai ar mums reikia dar pačius save raginti? (*Balsai salėje*) Prašau? Vyriausioji rinkimų komisija ragina.

A. Širinskienė. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (*LVŽSF*). Tiesiog, kolegos, kad nesiklaidintume, ar reikia įstatymo pakeitimo, ar ne, aš paskaitysiu dabar galiojančio Seimo rinkimų įstatymo tekstą. 9 straipsnio 1 dalis: „Rinkimams organizuoti ir vykdyti Lietuvos Respublikos teritorija dalinama į 71 vienmandatę.“ Tai yra pagal dabartinį reguliavimą yra susieta su valstybės teritorija. Mūsų siūlomas projektas ir padaro tą atsiejimą tiesiog pasakant, kad sudaroma, ne teritorijoje lieka. Tai nesiklaidinkime. Be įstatymo pakeitimo, tik su rezoliucija mes nieko neišspręsimė.

PIRMININKAS. Tai kaip darome? Dar aš tokio atvejo neprisimenu. Aš dar tokio atvejo neprisimenu. Gerai, kolegos, balsuojame tada po pateikimo. (*Balsas salėje*) Atsiprašau, nereikia net ir balsuoti.

Diskusija. Norite diskutuoti, kolegos, šiuo klausimu? (*Balsai salėje*) Nenorite. Yra užsirašiusių diskutuoti. Nenorite. Matau, P. Urbšys nenori. J. Razma nori diskutuoti? Prašom.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, aš vis dėlto dar kartą kviesčiau *neužsiciklinti* mums prie tos minties, kad užsienio lietuviams labai reikia tos atskiros vienos ar net dviejų apygardų. Niekas nepadare tų piliečių apklausos, kaip jie labiau norėtų. Ar tikrai jie nori jau kaip atskira grupė rinkti savo atstovą? Aš manau, vis tiek skirtinga situacija yra Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenančių lietuvių, Didžiojoje Britanijoje ar kur nors kitur.

Mums, man atrodo, svarbiau, ir jiems turėtų būti gan svarbu, per visus mūsų sprendimus stiprinti ryšį su gimtuoju kraštu. Aš manau, daugeliui iš jų, kurie išvykę šiais laikais, tas ryšys dar yra gana tvirtai išlikęs, jie domisi vietos politiniu gyvenimu, domisi, kas yra kandidatai į merus, į Seimo narius. Man atrodo, būtų geriau kaip tik eiti visiškai priešinga kryptimi – leisti kiekvienam užsienyje deklaravusiam gyvenamąją vietą mūsų piliečiui balsuoti toje apygardoje už tuos kandidatus, su kuriais turi kažkokius artimesnius ryšius, ar ten gimęs, ar paskutinį kartą gyvenęs ir deklaravęs Lietuvoje gyvenamąją vietą, ar dar kažkaip kitaip, ar ta vieta, kur planuoja sugrįžti.

Kas iš to, kad mes juos sudedame į vieną apygardą? Na pasakome – čia jums padarėme kažkokį lyg gestą, lyg dovaną. Aš nematau čia kokių nors plusų. Dar įsivaizduojame, kad tas išrinktas Seimo narys labai kiekviena proga primins kažkokius jų interesus. Bet ir dabar tą pareigą turi Seimo narys, kuris buvo išrinktas toje kol kas mišrioje Naujamiesčio ir vietinėje, ir išeivių apygardoje. Ką, šiuo atveju Ž. Pavilionis gali čia kalnus kažkokius nuversti sprendimas tų žmonių interesus? Vienas Seimo narys bet kuriuo klausimu ribotas galimybės turi.

Aš manau, gal kažkaip tiesiog yra nueita tuo keliu, kad jiems tikrai labai to reikia, mes darome tą gestą, mes tikimės, kad jie įvertins, balsuos už tuos, kurie čia labai jau tą idėją teikia, palaiko. Tikrai pagalvokime, ar ne geriau yra stiprinti tų žmonių ryšį su gimtaisiais kraštais, kad jie galėtų pasirinkti.

Vyriausiajai rinkimų komisijai bus šiek tiek daugiau vargo išplatinti užsienyje visus biuletenius. Dabar Vyriausioji rinkimų komisija dėl tingumo ir nenoro nuosekliau dirbti turi privilegijuotą padėtį – išplatina tik vienos apygardos biuletenius ir visi čia turi balsuoti. Aš siūlau nepagailėti Vyriausiosios rinkimų komisijos, o ateityje gal iš tikrųjų mes pasiryšime leisti internetinį balsavimą būtent tik užsienyje gyvenantiems lietuviams. Tai nėra toks didelis procentas ir, aš manau, tos rizikos nebūtų didelės. Jie pasirinktų, už kurią apygardą balsuoja, ir tikrai viskas, man atrodo, būtų savo vietoje. Neatskirime jų, o artinkime prie Lietuvos. Toks būtų mano kvietimas. O ši rezoliucija yra nukreipta priešinga kryptimi, todėl aš kviečiu balsuoti prieš.

PIRMININKAS. Ačiū. Dėl vedimo tvarkos – A. Vinkus.

A. VINKUS (*LSDDF*). Aš noriu pasakyti tik tiek. Aš džiaugiuosi, kad prieš referendumą visos partijos labai vieningai pritarė ir visi ėjome į referendumą. Prieš einant į referendumą buvo ir nuogastavimų, ir abejonių visiškai, bet po referendumo... referendumas įvyko, tik ne-

pasiekėme tos ribos, kai galima peržengti tą kartelę, kuri buvo numatyta. Noriu pasakyti, kad pareiškiu ir Seimo Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkės D. Henkės, ir Pasaulio lietuvių bendruomenės... V. Bandis, kuri čia yra, ir komisijos pirmininko R. Baltaduonio vardu – dar 2019 metais, šiemet, balandžio 9 dieną vyko komisijos posėdis, kur buvo priimta rezoliucija dėl atskiros rinkiminės apygardos lietuviams, gyvenantiems užsienyje. Aš nežinau, ar buvo visuotinė apklausa, bet kad Pasaulio lietuvių bendruomenė to siekia, nori, aš patvirtinu.

PIRMININKAS. Ačiū. Dėl motyvų. M. Majauskas – už.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Aš tik pakartosiu, kad to seniai reikia ir tas neišvengiamai turės būti padaryta. Jeigu nebus iš esmės priimtas ir pakeistas įstatymas, tai tiesiog tie balsai turės būti padalinti kitoms esamoms apygardoms ir jie išsiskaidys. Tie užsienio lietuviai, Lietuvos piliečiai, tiesiog elementariai neturės galimybės turėti vieną rimtą savo Seimo narį, taip, kaip, tarkim, dabar turi Ž. Pavilionį. Nepriėmus įstatymo, jų balsai bus išskaidyti, nes jie turės būti išskaidyti, nes jų atėjo tiek, kiek yra lygu dviem pilnoms apygardoms. Mano supratimu, turėtų būti keičiamas įstatymas ir numatomos dvi naujos apygardos užsienio piliečiams.

PIRMININKAS. E. Pupinis – prieš.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Aš vis dėlto palaikau J. Razmos idėją, kad daugiau reikėtų žmones integruoti į Lietuvos reikalus. Manau, jeigu bus kandidatas, kuris yra registruotas Lietuvoje, gyvena užsienyje, kodėl jis negalės kandidatuoti normaliai kaip visi Lietuvos piliečiai ir kandidatuoti į Lietuvos Respublikos Seimą?

O sutarimo dėl geresnės situacijos mūsų migracijos reikėtų ieškoti čia, Seime, politiniu susitarimu, tarppartinio susitarimu ir taip pagerinti situaciją. Nemanau, kad iš tikrųjų vieno asmens buvimas, ar atstovaujančio vienai ar kitai interesų grupei, išsprendžia problemas. Problemas išsprendžia sutelkimas balsų, įstatymų pakeitimas, konsoliduotos nuomonės išreiškimas ir pritarimas.

Iš tikrųjų manyčiau, kad idėja, kad vis dėlto žmonės galėtų kandidatuoti ir kitose apygardose, gyvendami užsienyje arba palaikydami ryšį su Lietuva, yra tikresnė, iš tikrųjų arčiau savo gyvenamųjų vietų, iš savo kilmės vietų žmonės gali daugiau integruotis ir į politinę sistemą ir tokiu būdu spręsti savo problemas.

PIRMININKAS. S. Gentvilas – už.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, pasaulio lietuviai ir, kaip gerbiamas A. Vinkus sakė, ir visa plati pasaulio bendruomenė. Man atrodo, svarbu, kad kalbame apie metodiką, tikslus. Tikslas yra, kaip suprantu, kritinė masė yra ta, kad atsirastų toks politikas ar tokie du politikai, kurie tiesiogiai užsienio lietuviams atstovautų. Ar tai padarys viena VRK savo sprendimu peržiūrėdama apygardų ribas, ar tai padarysime per įstatymo projektą, nelabai svarbu.

Mano rezoliucija registruota dar gegužės pabaigoje. Prieš tai svarstytas įstatymas atsirado trys savaitės po to. Tebūnie čia kieno iniciatyva, bet svarbu, kad užsienio lietuviai turėtų atramą Lietuvos Seime ir turėtų tiesiogiai prieinamą žmogų, kurį galėtų vertinti. Man atrodo, tai yra labiau įtrauktis, o ne izoliacija jų, nes šiandien viena koja vienmandatėje fiziškai dalyvaudamas Naujamiesčio apygardoje, kita vertus, lakstydamas po pasaulį negalėsi susikonscentruoti į tas problemas.

Aš kviečiu pritarti rezoliucijai. Jinai yra nekenksminga. VRK pareikš savo nuomonę, jeigu tai neleis įstatymai, ir tai tikrai tik padės įstatymo projektui, kurį užregistravo gerbiamas Ramūnas ir gerbiama Agnė. Kviečiu pritarti.

PIRMININKAS. V. Kamblevičius – prieš.

V. KAMBLEVIČIUS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Iš tikrųjų nėra čia mūsų nė vieno, kuris būtų prieš integraciją lietuvių, kurie išvažiavo. Faktiškai visi nori galbūt dalyvauti šituose mūsų Respublikos reikaluose, spręsti problemas, tačiau labai gerai pasakė gerbiamas J. Razma ir E. Pupinis – žmonės nori balsuoti už tuos, kurių ištakos ar Zarasuose, ar Skuode. Jie žino, kokios problemos tėvų arba giminaičių, žino, kokie kandidatai. Dabar čia mes dirbtinai pristu-

miame į vieną kaip užburtą ratą ir norime, kad žmonės akiai balsuotų. Duokime jiems pasirinkimą. Kodėl mes turime naudoti prievartą ir jiems nurodyti, kur jiems balsuoti? Aš esu prieš.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, pagal Seimo statuto 184 straipsnį mes turime kelias alternatyvas. Pirmiausia balsuojame dėl to, ar priimti rezoliuciją be pataisų. Kviečiu balsuoti. Kas palaiko, kad priimtume rezoliuciją be pataisų, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Gerbiami kolegos, balsavo 54 Seimo nariai: už – 14, prieš – 14, susilaikė 26. Atmesta. Be pataisų nepritarta.

Turime dvi alternatyvas. Neturime? (*Balsai salėje*) Pasirodo, viskas, kolegos. Priėmėme sprendimą. Neužteko balsų.

Dėl vedimo tvarkos – P. Urbšys. Prašau.

P. URBŠYS (MSNG). Gerbiamiems Seimo nariams norėčiau priminti, su kokia *pompa* čia, Seime, buvo priimama rezoliucija dėl skatinimo dalyvauti dvigubos pilietybės referendume. Tada iš tikrųjų kilo klausimas, ar, suteikdami tą popierinę dvigubą pilietybę, mes įgaliname žmones ir motyvuojame žmones kurti savo valstybę kaip Lietuvos Respublikos piliečius. Iš tikrųjų vienmandatė apygarda, vienas atstovas negali atstovauti 400 tūkst. rinkimų teisę turinčių Lietuvos piliečių. Tada diskusijose aš kalbėjau ir kreipiausi į Seimo narius, kad gal vis dėlto parenkime įstatymo projektą, kuris leistų piliečiams, gyvenantiems užsienyje, realizuoti savo pilietinę teisę kurti valstybę ir sudarytų galimybę balsuoti už tuos kandidatus, kurie yra pagal gyvenamąją vietą.

Kiek suprantu, gerbiamas J. Razma yra už tai, gerbiamas V. Kamblevičius irgi už tai, tai gal tada sutelkime pastangas ir parenkime projektą. Man atrodo, tada tas sprendimas bus mūsų labiau apgalvotas ir, manau, labiau atitiks Lietuvos Respublikos piliečių, kurie gyvena užsienyje, lūkesčius.

PIRMININKAS. Ačiū. Ačiū, Povilai. Gerbiami kolegos, visus klausimus baigėme. Pareiškimų nėra. Registracija.

Užsiregistravo 51 Seimo narys. Ačiū, gero vakaro! Posėdis baigtas. (*Gongas*)